

KULTÚRA

ROČNÍK XIII. – č. 13

DVOJTÝŽDENNÍK ZÁVISLÝ OD ETIKY

30. JÚNA 2010

Vydáva Factum bonum, s. r. o. • Šéfredaktor Teodor Križka • Redakcia: Sološnická 41, 841 04 Bratislava, Mobil: 0903 846 313 • e-mail: redakcia@kultura-fb.sk • Cena 1,00€

Po vyše šesťdesiatich rokoch výskumnej a didaktickej činnosti na pápežských i na štátnych univerzitách zažil som dosť nezvyčajnú príhodu. Z Filozofickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe ma požiadali, či by som prijal funkciu oponenta pri obhajobe dizertačnej práce „Slovensko-italské vzťahy 1939 - 1945“ v Komisi pro studijní program - historické vedy. Po tom, čo som rád vyslovil svoj súhlas, poslali mi na podpis aj pracovnú zmluvu ad hoc, čo som podobne pokladal za formálnu byrokratickú požiadavku. Kandidát svoju vynikajúcu prácu úspešne obhájil. Vo svojom posudku tejto dizertácie som zdôraznil, akú výhodu mal autor tejto historickej štúdie už zo samej skutočnosti, že osobne nepatriť ani k jednému z dvoch štátov, ktoré boli predmetom jeho výskumu. Tým získal určitý odstup, ktorý mu dovolil posudzovať a vyhodnocovať masu zachovaných dokumentov podľa prísnych noriem metodológie historických vied bez toho, že by ho mohla pozitívne alebo negatívne ovplyvňovať jeho osobná príslušnosť k niektorému zo študovaných národov a štátov. Mohlo by sa to stať všeobecnou požiadavkou pre výber tém podobného charakteru.

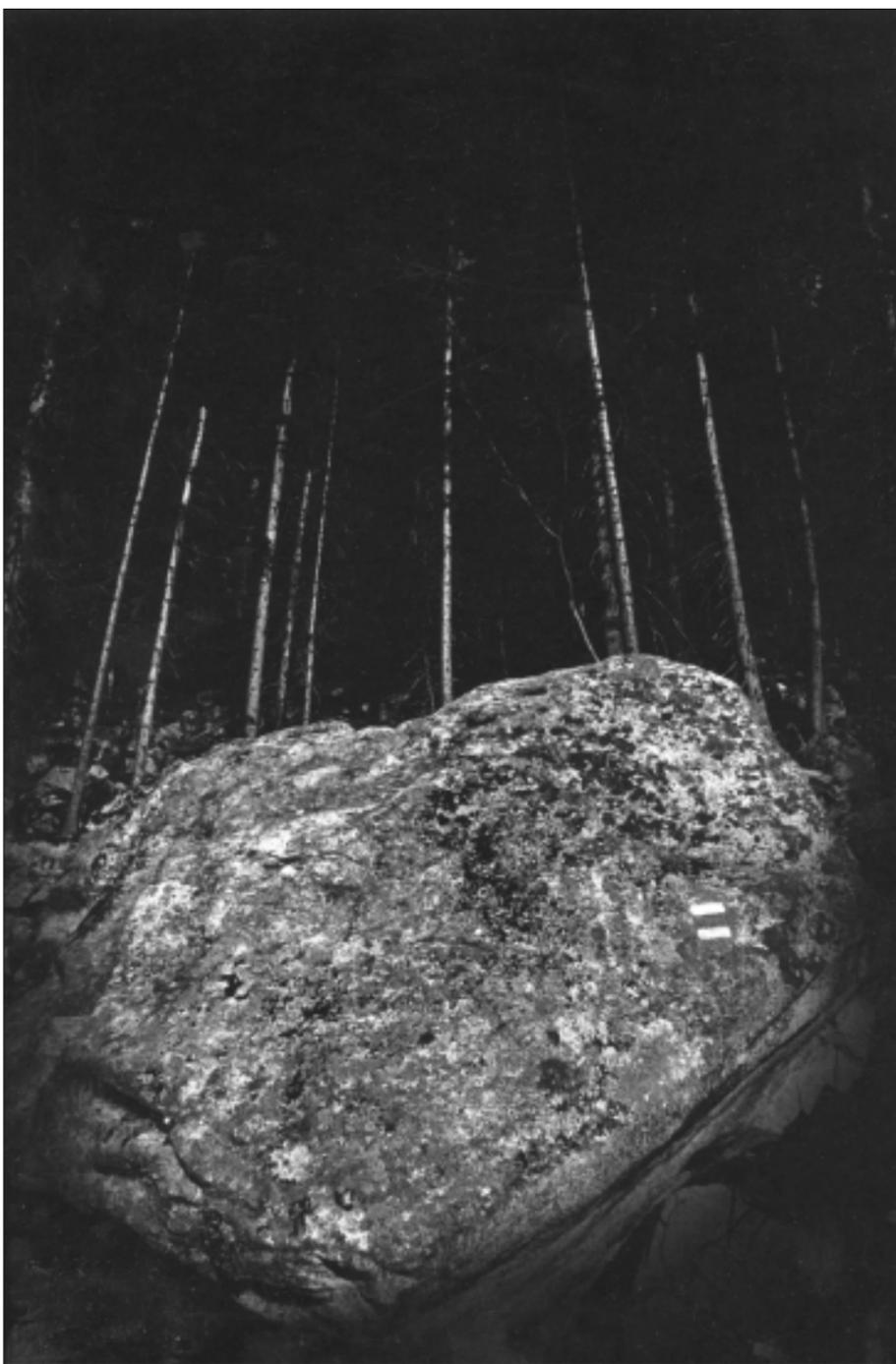
Toto mi však dalo podnet na úvahu o oveľa dôležitejšej aktuálnej téme, ktorou je už dlhé mesiace bežiaci širokoplošná svetová kampaň proti Katolíckej cirkvi vyzdvihovaním a rozmažávaním škandálov, ktorých sa dopustila minimálna časť rehoľných aj diecéznych kňazov v rozličných krajinách sveta. Nehanebne sa manipuluje štatistickými údajmi, vyťahujú sa zločinné postupy aj spred polstoročia, zveličujú sa aj vôbec nedokázané obžaloby a povesti, praniejú sa osoby pred skončením, ba aj pred začatím súdnych procesov, a keď sa to dokáže ako falošné, nikto sa necíti povinný podobným spôsobom uverejniť opravu urážlivých tvrdení a odprosiť takto mravne znevážené osoby.

Tohto javu sme častými svedkami už aj tu na Slovensku.

Ale je to iba chyba nepriateľov Cirkvi a kresťanstva, neraz aj viery a náboženstva vôbec? Veď takí nikdy v dvetisícročných dejinách nechýbali, ako to už jasne predpovedal Ježiš Kristus: „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás.“ (Ján 15, 20).

Už v prvých troch storočiach dejiny zaregistrovali najmenej desať veľkých prenasledovaní Cirkvi, najprv zo strany židov a potom zo strany cisárov Rímskej ríše. Aj počas mohutného šírenia kresťanstva v stredoveku nechýbali lokálne i širokoplošné odpory a pokusy o rozvrátenie vnútorných štruktúr Cirkvi. Ich vyvrcholením bola bezpochyby Francúzska revolúcia so všetkým, čo jej predchádzalo a nasledovalo. Ba možno povedať, že v nej sú korene aj súčasného ideového i mocenského hnutia na oslabovanie a konečné likvidovanie Katolíckej cirkvi a postupne aj náboženstva vôbec. Čo je však teraz viditeľne odlišné, to je postoj cirkevných predstaviteľov voči týmto vonkajším, ale aj vnútorným nástrahám a bojom proti kresťanstvu.

Už prví apoštoli odvážne odrážali židovských prenasledovateľov teologickým argumentom: „Boha treba viac poslúchať ako ľudí. (...) My sme toho svedkami, aj Duch Svätý, ktorého Boh dal tým, čo ho poslúchajú.“ (Sk. ap. 8, 29, 32). Na obranu proti gréckym a rímskym filozofickým odporcom kresťanstva sa v Cirkvi vyvinula celá bohatá apologetická lite-



Snímka: Ján Motulko

Povinnosť brániť pravdu

MILAN S. ĎURICA

ratúra, ktorej obsahy sa rozvíjali až do nedávnych čias v rámci osobitnej teologickej náuky, zvanej apologetika. Táto však bola v druhej polovici 20. storočia z ťažko pochopiteľných príčin formálne vyradená z učebných programov teologických fakúlt. Aj preto väčšina súčasných teológov nedokáže účinne odrážať špekulatívne útoky protivníkov. (Osobne ďakujem Pánu Bohu, že som ešte mohol byť žiakom a priateľom jedného z posledných vynikajúcich

profesorov apologetiky, ktorým bol nedávno zosnulý prefekt Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí, kardinál Antonio Maria Javierre Ortas, SDB.)

Ale najťažšie pochopiteľnou je skutočnosť, že sa v priebehu 20. storočia Cirkev fakticky prestala brániť voči vnútorným autorom tak ideových, ako aj disciplinárnych priestupkov a nemravností svojím cez dlhé storočia osvedčeným, ale už takmer sto rokov zanedbaným prostriedkom exkomunikácie.

(Pokračovanie na 9. strane)

Táto samozrejماً pravda, o ktorej sa hanbím aj písať, pri niektorých voľbách zrejme prestáva platiť. Týka sa to najmä mladej generácie, osobitne prvovoličov. Naučení vnímať život ako televíznu reality šou, vhodili by hlasovací lístok do volebnej urny azda aj mimozemšťanovi, keby im sľúbil, že život nebude o práci a námahe, ale o hepeningoch a žúrkach. Nuž a tak sa stalo, že dali mandát do rúk „vtipálkovi“ supermanovi, ktorý pre seba nežiada nič viac a nič menej ako post ministra financií.

Za normálnych okolností by to nemusela byť nijaká tragická situácia. Ale keď počúvam politológa Kusého, ako formuluje rozdiel medzi pravnicou a ľavicou pomocou schematickej a populistickej lži, akou je tvrdenie, že ľavica rozhadzuje a pravica šetrí, tak pri tejto požiadavke predsedu podivnej stranyčky SaS spozornievam. Vybaví sa mi totiž obraz Latinskej Ameriky, kde pod pravicovou správou financií

Voľby sú vážna vec

TEODOR KRIŽKA

neraz dochádza k ožobračeniu stredných a nižších vrstiev, aby sa z financií takto obezkrvená krajina potom ako pingpongová loptička potácala medzi pravicovou a ľavicovou diktatúrou.

Všade, kde sa tak deje, ako ničivý predvoj prichádzajú „nezávislé“ médiá. Vlastníci, vzdialení stovky kilometrov, ich vypúšťajú ako hongi dobre živé kopovy. A novinári presne ako psy, dráždení žiarlivosťou na pochvalu svojho pána, podávajú čoraz väčší výkon, vetria, stopujú, štvú zver vyhnajú z kríčia. Vždy dopredu vedia, na akú zver poľujú. Obkolesia ju, brešú a trhajú, kým ju poľovník nezastreli.

Kým pri poľovačke ide o sezónny rituál s presnými pravidlami, v politickom systéme je to, žiaľ, trvalá anomália. Hovorí sa síce, že moc spočíva na troch pilieroch. Ale už dávno to nie je pravda. V skutočnosti má moc nový, štvrtý pilier - médiá. Nič by na tom nebolo zlé, keby poľovali na zver zvanú korupcia a nielen výberovo, politicky účelovo, no za každých okolností. Padni komu padni. Ale pozrite sa na slovenské médiá. Čuchajú vždy výlučne iba okolo reprezentantov, ktorí sa prihlásia k národnej agende. I tentoraz - ako už toľkokrát doposiaľ - ich zaujalo predovšetkým to, že Smer zvíťazil v oblastiach, kde predtým vyhrávalo HZDS. Prečo ich to tak veľmi zaujíma? Lahká odpoveď: pretože mapa týchto víťazstiev sa prekrýva s mapou, kde v tridsiatych rokoch minulého storočia víťazil Andrej Hlinka a HSLS.

A sme pri koreni veci. Médiám nejde o to, že Fico je červený. Veď omnoho červenší Kusý alebo Weiss im nikdy neprekážali. Weiss im neprekážal najmä vtedy, keď spolčil svoju SDE s protimečiarovskou koalíciou, ale neprekáža im ani dnes ako veľvyslanec v Budapešti, hoci sa SDE zlúčila vlastne so svojim odštiepencom Smerom. Veď médiá z neho rady vytvárali dokonca najsexi symbol!

(Pokračovanie na 2. strane)

www.kultura-fb.sk



Nadarmo budete stavať kostoly, dávať duchovné cvičenia, zakladať školy, všetka vaša práca a vaše úsilie vyjdú navnivoč, ak nebudete schopní vládnuť zbraňou spôsobilou na útok aj na obranu - vernou a rýdzou katolíckou tlačou... Priniesol by som akúkoľvek obeť, svoj prsteň, pektorál i sutanu by som vložil do zálohy, len aby som mohol podporiť katolícky časopis. sv. Pius X.

VR sa 12. júna 2010 konali voľby do NR SR. Do parlamentu sa dostalo šesť politických subjektov, ktoré získali nasledovný počet mandátov: SMER - 62, SDKÚ-DS - 28, SaS - 22, KDH - 15, Most-Híd - 14, SNS 9.

Z uvedených výsledkov vyplýva, že je možná koalícia tzv. pravicových strán SDKÚ-DS, SaS, KDH a Most-Híd, ktorá by disponovala 79 mandátmi. Je však možná aj dvojkoalícia SMER a KDH, ktorá by mala 77 mandátov, a ako verejne vyhlásil Ján Slota, mohla by rátať aj s tichou podporou SNS, ktorá má v novej NR SR 9 poslancov. Údaje SMER ponúka KDH koalíčné podmienky „snov“, aby ho získal pre spoluprácu. Hovorilo sa o ponuke polovice ministerkých kresiel, o podpore schválenia čiastkových zmlúv s Vatikánom, o podpore zákona o zákaze interrupcií atď.

JÁN DANCER

Bedári na Slovensku zasa nahrali pravici

Už počas volebnej kampane bol vyvíjaný obrovský nátlak na vedenie pravicových strán, aby deklarovali svoju volebnú spoluprácu. Napríklad Iveta Radičová niekoľkokrát vyzývala Jána Figeľa, aby sa prejavil ako chlap a osvedčil sa, že sa „nespolčí“ po voľbách so stranou SMER Roberta Fica, ale pridá sa k prípadnej pravicovej koalícii. Keď sa napokon Figeľ podrobil týmto „sexistickým“ výzvam, bol za tým, ako poznamenal politológ Rastislav Tóth, najmä tlak zo zahraničia.

Voľbám dominovala jednostranná, bezohľadná, likvidačná, systematická a koordinovaná negatívna kampaň voči predsedovi SMER-u R. Ficovi, ktorá sa začala dokonca skôr, ako bola po parlamentných voľbách r. 2006 zostavená nová vláda. Z tohto pohľadu prejavilo obyvateľstvo SR zohľadnenie pre nezávislosť a imunitu voči mediálnemu tlaku, keď Róbert Fico získal najväčší počet preferenčných hlasov a jeho strana získala o 5% viac hlasov ako v predchádzajúcich voľbách.

O jednostrannosti a zaujatosti médií pôsobiacich v SR svedčí aj taký detail, že zatiaľ čo tie priam nemilosrdne „rozdupávali“ Roberta Fica za údajnú kauzu predávajúci miest na kandidátskej listine, pričom analogicky a úplne flagrantný prípad rozpredávania miest na kandidátskej listine SaS skupine tzv. „obyčajných“ ľudí pod taktovkou vlastníka regionálnych tlačovín milionára Igora Matoviča, ktoré sa zadarmo roznášajú do poštových schránok občanov a ktoré masívne propagovali SaS, ponechali „veľkoryso“ bez povšimnutia...!

Počas volebnej kampane nebol pertraktovaný jeden významný aspekt týkajúci sa minulosti Ivety Radičovej. Tá bola predsedníčkou správnej rady spoločnosti Sorosovej nadácie na Slovensku, čo je kulturne povedané vplyvová organizácia, alebo bez servítok vyjadrené nátlaková skupina na presadzovanie záujmov USA a Izraela, alebo možno ešte pregnantnejšie formulované záujmov Izraela a potom USA na území SR. Je potrebné si uvedomiť, že Radičovej ako premiérke bude podriadená Slovenská informačná služba, ktorej bude zadravovať úlohy a od ktorej bude získavať dôverné informácie. Preto predstavuje nominácia Radičovej na post premiérky významné bezpečnostné riziko pre Slovenskú republiku. Potenciálne môže dôjsť k dekonšpirácii SIS a k paralyzovaniu jej činnosti nielen v období pôsobenia Radičovej vo funkcii premiérky, ale aj na podstatne dlhšie obdobie, pretože prípadná rekonštrukcia SIS, výber a zaškolenie

nových agentov si po jej odchode vyžiada dlhý čas... Osoba s takým pozadím služby cudzím mocnostiam, ako má Iveta Radičová, by v stabilizovanej a vzrezej demokratickej krajine neprichádzala vonkoncom do úvahy na post premiéra vlády.

Zaujímavé boli reakcie jednotlivých lídrov na volebné výsledky. Porazení lídri strán, napríklad Vladimír Mečiar a Pál Csáky, sa po vyhlásení volebných výsledkov neukázali na verejnosti ani pred novinármi s odôvodnením, že ešte analyzujú výsledky volieb. Zdá sa, že ich „analýzy“ sa doteraz neskončili...

Vladimírovi Mečiarovi sa nevyplatila dlhodobá a systematická decimácia HZDS. Ktokoľvek získal v tejto strane postavenie a vplyv, bol vytlačovaný mimo stranické štruktúry. Nakoniec mohlo HZDS ponúknuť iba starého a unave-

ložený na dobrovoľnej výmene tovarov a služieb. Každý má mať právo, aby sa slobodne rozhodol, akým spôsobom sa zabezpečí na starobu, pochopiteľne okrem príspevkov financovaného okruhu dôchodkového systému zabezpečeného a garantovaného štátom. Kedysi si napríklad niektorí ľudia kupovali poľnohospodársku pôdu, ktorú prepachtovávali, prípadne nakupovali drahé kovy, akcie, umelecké predmety, vkladali peniaze do banky, investovali do vzdelania a výchovy svojich detí, ktorí im potom pomáhali v starobe, atď. Tieto základné princípy voľnotrhového hospodárstva budú v záujme veľkých korporácií novou garnitúrou pošliapané a občania budú zo zákona nútení prispievať na podnikateľské aktivity súkromných spoločností.

Zvlášť SaS, ktorá sa deklaruje ako li-

ného „vodcu“ bez iskry a invencie, čo nestačilo ani na prekročenie hranice pre vstup do parlamentu.

Pálovi Csákymu a jeho súputníkovi Miklósovi Durayovi sa zasa stali osudnými ich arogancia, agresivita a neustále vyvolávanie politického napätia a rozporov.

Zaujímavosťou je, že kým prepád HZDS pod hranicu zvoliteľnosti do NR SR dlhodobo signalizovali prieskumy volebných preferencií (napriek tomu, že V. Mečiar stále blúznil o dvojcifernom volebnom výsledku), podobný výsledok pre SMK však nezachytili ani nesignalizovali žiadne prieskumy verejnej mienky!

Niekoľko by mohol hodnotiť výsledky parlamentných volieb ako humoristické, ba humoristické. To preto, že vďaka po humoristovi Stanislavovi Radičovi - mimochodom dosť hrubozrnnom - siaha po premiérskom poste a že ďalšia manželka humoristu Milana Lasicu Magda Vášáryová sa prekrúzkovala do parlamentu.

Po skončení volieb a vygenerovaní nových mocenských pomerov sa vynára aktuálna otázka: čo čaká občanov SR?

Zásadné a ďalekosiahle zmeny možno očakávať v zdravotníctve. Predovšetkým sa budú privatizovať zdravotné poisťovne, ktorým bude umožnené odčerpávať finančné prostriedky zo zdravotníctva vo forme tzv. zisku. To bude z hľadiska kresťanskej morálky naozaj veľmi mrzký zisk!

Nebude môcť existovať žiadna verejnoprávna zdravotná poisťovňa, ktorá by všetky svoje získané finančné prostriedky investovala iba do zdravotnej starostlivosti, lebo by mohla predstavovať nežiaducu konkurenciu. Z rovnakých dôvodov sa už artikulujú zámery na rozdelenie Všeobecnej zdravotnej poisťovne na niekoľko subjektov a ich odpredaj súkromným korporáciám. Celá moja rodina je vo VZP, a preto mi naša budúca vláda „umožní“ bezmocne sledovať, či predajú celú moju rodinu jednej súkromnej firme, alebo nás rozpredajú do niekoľkých zdravotných poisťovní...

Aby bolo možné legálne tunelovať zdravotníctvo formou odčerpávania zisku zdravotných poisťovní, obmedzí sa zákonom rozsah poskytovania zdravotnej starostlivosti zo zdravotného poistenia a zavedú sa priame platby takpovediac na drevo za niektoré zdravotné výkony.

Chystá sa aj povinný vstup mladých do druhého dôchodkového piliera. Tým sa nová vládna garnitúra stáva agentom dôchodkových správovcovských poisťovní. Hospodársky systém voľného trhu, ináč zvaný aj kapitalizmus, je za-

berálna, si tým šliape po svojich základných princípoch! V uvedených prípadoch nejde totiž o nič iné -- len o sprivatizovanie zákonných donucovacích kompetencií štátu v prospech vybraných podnikateľských subjektov (dôchodkových správovcovských spoločností, súkromných zdravotných poisťovní).

Rozbehne sa ďalšia vlna privatizácie, alebo doprivatizácie verejného majetku: železnice (Cargo), letisko v Bratislave, Transpetrol, výpredaj štátnych podielov v podnikoch, kde má štát ešte majoritu, ale nie manažérsku kontrolu atď. atď. Mimochodom, Konzervatívna strana Veľkej Británie sa svojho času ospravedlnila občanom za privatizáciu britských železníc, ktorá mala za následok masívnu redukciu prepravy (rušenie železničných tratí), zvýšenie cien a veľký nárast množstva dopravných nehôd aj so smrteľnými následkami a pod.

I v takom rezorte, ako je ministerstvo kultúry, na pohľad nie veľmi významnom a kontroverznom, sa chystá nastupujúca vládna garnitúra urobiť ďalekosiahle zákonodarné zmeny, napríklad:

- zrušenie práva na odpoveď z tlačového zákona, aby mohla mediokracia škandalizovať a pošpiniť kohokoľvek, kto by im „nešiel na ruku“ bez toho, aby poškodení mali k dispozícii mediálny priestor - na vyvrátenie nepravdivých tvrdení o svojej osobe;

- amputácia jazykového zákona takým spôsobom, aby upravoval používanie jazyka menšín len vo sfére štátnej správy a aby nebolo možné vynucovať jeho plnenie sankčnými postihmi;

- ekonomická likvidácia Matice slovenskej, a to jej odpojením od financovania zo štátneho rozpočtu;

- zrušenie koncesionárskych poplatkov pre STV a Slovenský rozhlas a podstatné obmedzenie ich financovania, aby nepredstavovali konkurenciu a alternatívu súkromným elektronickým médiám;

- upravenie zákona o vysielaní a retransmisii do takej formy, aby bola vylúčená akákoľvek regulácia vysielania prostredníctvom internetu;

- zlikvidovanie ministerstva kultúry v horizonte štyroch rokov!

Do akej miery sa podarí realizovať uvedené zámery, závisí od toho, či sa podarí „prefikanej blondinke“, tak nazvali Ivetu Radičovou jedny nemecké noviny, udržať pohromade kľbko vretení pravicového zlepenca, teda predpokladanej vládnej koalície. A to je otázne. Napríklad Ján Čarnogurský už vyslovil úsudok, že najneskôr do roka čakajú koalíciu vážne nezhody, ktoré môžu ohroziť jej existenciu...

Voľby sú vážna vec

(Dokončenie z 1. strany)

A neprekáža im ani kovaný marxista Kusý, ktorý tak vášnivo formuluje pseudoideové východiská sorosovsky beztvarej občianskej spoločnosti ako dobrého peňazovodu ku kontám zahraničných vlastníkov sprivatizovaného priemyslu a bánk. A to, prosím, tie isté médiá, ktoré od počiatku ostrakizovali Mečiar a vytvorili podmienky na ospravedlnenie ľavo-pravej antinárodnej koalície. Bola to pomsta za to, že hŕstke náhodných postavíček, predovšetkým kozmopolitnej orientácie, ktoré využili v novembri 1989 masový odpor proti vláde KSČ, vypadli z rúk oŕaže moci a že im mečiarovci „rozbili“ spojenie s osvedčeným centrom ich gubernátorských pozícií - Prahou, ktorej tak ochotne robili a robia piatu kolónu.

Obvinenia z kryptokomunizmu a totalitárstva sú ozaj trápne najmä z úst potomkov tých najboľševickejších boľševikov, ktorí na Slovensku zavádzali antiľudský teror, posielali na nútené práce a do väzenia základ tradičnej slovenskej spoločnosti.

Ale pri tom všetkom zostáva tajomstvom, ktoré ani takým tajomstvom zasa nie je, prečo sa na tom všetkom podieľa KDH, o ktorom sa v rozhovore pre Kultúru pred rokmi vyjadril jeho zakladateľ Ján Čarnogurský, že je dedičom politiky SNS a HSES. Zdôvodním to touto zdanlivo bezvýznamnou príhodou: Vzápätí sa totiž na jeho adresu na zasadnutí katedry politológie FiF UK vyjadrila jej vedúca, nástupníčka po Kusom, že si

v „nacionalistickom plátku Ján Čarnogurský obliekol hnedú košeľu...“

Nuž tak, priatelia. A z týchto dôvodov, z obavy pred ostrakizovaním médiami a tzv. politológmi, ktoré padá na hlavu každého slovenského vlastenca, radšej KDH vykonáva politiku podobnú Agrárnej strane Vavra Šrobára z prvej ČSR a preneháva rolu dedičov voličského elektorátu voľakedajšej HSES ako fackovacieho panáka iným - Mečiarovi, Slotovi, Ficovi, a to aj za cenu straty toho najkresťanskejšieho voliča v oblastiach, kde sa už tradične rodí najviac kňazských povolanií.

A to je aj príčina, prečo Knieža Schwarzenberg, podivný predseda podivnej českej strany TOP09, založenej odpadlíkom od KDÚ-ČSL Kalouskom, ktorý z čirej kresťanskej lásky potopil svoju materskú stranu, tak jednoznačne označil za slovenského partnera KDH. Aká to česť. Najmä ak si uvedomíme, že knieža je pravidelným účastníkom zasadania klubu najbohatších sveta Bilderberg. Ešte keby tak KDH prišlo s iniciatívou plateného vysokého školstva, ako to hneď po voľbách urobil slávny knieža..., to by zaiste v najbližších voľbách povznieslo politickú silu slovenského kresťanstva na hranicu zvoliteľnosti.

Nie je to ironia, čo zo mňa prevráva, ani hnev. Nedá mi však, aby som opäť raz nezakričal bolestivú pravdu, kto teda rozkladá tradičné základy slovenskej spoločnosti, aj keď to opäť urobím iba formou otázky. Veď otázka zvyčajne obsahuje i odpoveď.

TEODOR KRÍŽKA

Modrá rozprávka: Lepšie miesto pre život

Nádejná predsedníčka vlády Iveta Radičová ohlásila prepúšťanie v štátnej správe. O prácu má prísť takmer 30-tisíc štátnych úradníkov. Takejto výraznej redukcii musí najskôr predchádzať prehodnotenie kompetencií jednotlivých úradov. Ak má ísť o systémovú zmenu a nielen lacnú politickú deklaráciu. V každom prípade, na svoje si prípadu agentúry, ktoré sa zaoberajú procesno-personálnymi auditmi, čo nebude lacná záležitosť...

Redukcia v štátnej správe musí pôsobiť navonok objektívne. Najmä ak sa budú v prvom slede prepúšťať „nepohodlní“ ľudia. Inými slovami - štátni zamestnanci, pri ktorých je predpoklad, že sú prepojení na niektorú zo strán Smer-SD, SNS alebo LS - HZDS. Samozrejme, mienkotvorné slovenské médiá tomuto procesu nebudú venovať takú publicitu, ako keď vláda R. Fica s veľkými ťažkosťami vymenila niekoľko desiatok prednostov.

Udialo sa tak na začiatku volebného obdobia, pričom mnohí sympatizanti pravicových strán zostali na svojich miestach a doslova sa vysmievali ľuďom z LS - HZDS, ktorí sa počas Ficovej vlády nemohli presadiť v štátnej správe. Vystáva otázka, či to bola navíva, alebo skôr pootvorené dverka na spoluprácu s kresťanskými demokratmi. Ak to druhé, potom daná stratégia Smeru-SD veľmi nevyšla.

To je už minulosť. Aktuálne hrozí, že v evidencii nezamestnaných sa onedlho ocitne niekoľko desiatok tisíc osôb. Sotva si niekto môže myslieť, že 30 - tisíc úradníkov je prepojených na určitú politickú stranu. Dokonca sa dá predpokladať, že časť z nich volila aj pravicové strany. V našich ekonomických podmienkach patria k strednej vrstve, ktorej I. Radičová sľubovala lepšie miesto pre život. Dočkali sa a veľmi rýchlo.

Spoliehať sa na fakt, že úradníkov na Slovensku nemá väčšina občianskej verejnosti v oblube, zrejme stačiť nebude. O prácu môžu prísť ďalšie tisíce zamestnancov nákladných železníc, ako aj veľkých stavebných firiem. Okrem toho, medziročne stúpila nezamestnanosť o viac ako stotisíc osôb. Ak prvých šesť mesiacov poberali dávku v nezamestnanosti, teraz ich čaká podstatne nižšia v hmotnej núdzi.

Perspektíva Slovenska na začiatku nového volebného obdobia nepôsobí veľmi optimisticky. Ani z politického ani z ekonomického hľadiska. Vláda zložená zo štyroch strán sa nevyhne konfliktom. Hospodárska politika bude predovšetkým o ďalšej privatizácii. Pekné reči o boji s korupciou zostanú na papieri. Bude zaujímavé sledovať, ako sa teraz zachová spolitizovaný tretí sektor. Zrejme bude všetko OK.

Z výsledku volieb rozhodne nemožno viniť občanov. Pravicové strany volila sotva 1/3 voličov. Väčšina odovzdala hlas iným politickým stranám, alebo sa volieb jednoducho nezúčastnila. Kto môže za to, že nám bude vládnuť menšina? V prvom rade si môže spytať svedomie Robert Fico a jeho strana Smer-SD. Za to, ako počas štyroch rokov decimovala Ľudovú stranu - Hnutie za demokratické Slovensko.

MARIÁN KLENKO

Zdroj: <http://marianklenko.blog.pravda.sk/2010/06/18/modra-rozpravka-lepsie-miesto-pre-zivot/>

Keby bolo v uplynulých voľbách do NR SR išlo iba o Fica a jeho SMER, o Mečiaru či Slotu, mohli by sme si - niektorí vari aj uľahčene - povedať „a máme to za sebou“. Lenže, išlo v nich o náš národ a štát, a preto to povedať nemôžeme, hoci zdrvivú porážku sme utrpeli práve vďaka týmto pánom, ich politickej zaslepenosti a chamtivosti. Podiel na víťazstve oligarchie, lebo reálne zvíťazila ona, má paradoxne ten, ktorý sa ho najviac obával, obyčajný človek, vlastenec, trezivo znášajúci bremeno krízy a nezamestnanosti, pretože sa v poslednej chvíli, dezorientovaný, rozhodol zmeniť svoju „volebnú tradíciu“ a namiesto ĽS HZDS či SNS dal svoj hlas Smeru. Kto ho dezorientoval? Predovšetkým médiá, dokonca aj tie „provládne občasníky“, no najmä samotní lídri vládnej koalície. A tak, predovšetkým vďaka nim sa Slovensku chystajú vládnúť tí, ktorí ho ako samostatný, zvrchovaný štát nikdy nechceli, neuznávali a neuznali.

Voľby vždy odhalia pravdu nielen o voličoch, ale najmä o tých, čo sa pasujú za politikov. Pokiaľ ide o národ, voličov, môžeme byť so sebou spokojní. Napriek od rokov 1997-1998 nevidanému, tiež minimálne dva roky trvajúcemu teroru „slušných ľudí“ a ich médií, väčšina volila zodpovedne a správne, tzn. SMER, SNS, HZDS aj KDĽH (napriek jeho hodnotovo pomýlenej špičke), pretože tieto strany rešpektujú hlavné ústavné princípy, na ktorých bol náš štát založený. Ako je teda možné, že sa ústavným spôsobom k moci dostanú ľudia, ktorých Slováci už viackrát vypískali a z politiky poslali do výslužby? Existuje len jediné vysvetlenie.

Politici sú hráči, ktorí hrajú o moc a dôveru

ľudí. V demokracii by mali hrať fér a nemali by byť na hre závislí. Ak sa z nich ale stanú chorbni hráči, gembleri, nevedia s hrou prestať kým ich úplne nezničí. Napriek tomu, že majú moc aj dôveru ľudu, máli sa im to. Chcú stále viac - moci, poslancov, ministrov. Ak spočiatku vládnu v koalícii, neskôr chcú vládnuť sami. A

JOZEF HLUŠEK

Chamtivosť sa nevypláca

ak im rastú preferencie, rastie aj ich túžba demokratický (alebo aj inak) raz a navždy rozdrviť svojich súperov a pohltiť svojich spojencov, aby ich už nikdy nemohol ohroziť. Koaliční partneri sa za takejto situácie začnú samozrejme správať tiež ako hráči. Keďže pochopili úmysel „gemblera“ a nemajú silu vývoj zvrátiť, začnú hrať na vlastnú päsť alebo aj s protihráčmi „na vlastnú bránku“. V politike to značí, že začnú intrigovať, vydierať a zneisťovať dominantného koalíčného partnera náznakmi (a možno aj priamymi vyhrázkami), že ak nedostanú to čo požadujú, prejdu k opozícii.

Takto to funguje v tzv. banánových republikách a takto to zrejme fungovalo pred voľbami aj u nás na Slovensku. V Kultúre č.6/2010 sme v článku s názvom „Volebná koalícia - krok správnym smerom“ o. i. napísali: „Krok správnym smerom a východisko zo šlamastiky, ktorú pravdepodobný výsledok parlamentných volieb

môže spôsobiť... spočíva vo volebnej (nie povolebnej) koalícii SMERu a HZDS. Synergický efekt tejto koalície by bol taký mohutný, že ani jeden ani druhý jej člen by nemusel mať žiadne obavy o konečný výsledok volieb a slovenský volič by sa nemusel strachovať o osud svojho mladého štátu.“ Lenže volebná koalícia sa ne-

konala. Prečo? Nejde vonkoncom o to, či článok čítali Fico s Mečiarom, alebo nie. (Nenamýšľame si, že by mohli byť na naše rady odkázaní, práve naopak) Celkom isto o takejto možnosti riešenia vedeli, a predsa ani len náznakom sa o nej nikdy nezmienili. Ficovi zrejme jeho podarení poradcovia (z bývalej SĽE, žiaden Magala) našepkali, že lepším riešením bude vládnuť s KDĽH (s ktorým majú dobré skúsenosti) a pritom si na úkor HZDS vylepší volebný zisk. A Fico poslúchol.

Možno mohol prísť s iniciatívou na volebnú koalíciu Mečiar, hoci je neslušné a netaktické, aby sa slabší natiskal silnejšiemu za spojencu. Nemat však na výber, takže mal ísť aj do rizika odmietnutia a porušiť zaužívané pravidlo. Ak tak neurobil, svedčí to o jeho zlom odhade predvolebnej nálady v spoločnosti. Zrejme rátal s tým, že ĽS HZDS sa do parlamentu dostane aj sama a nikomu nezaviazaná, na nikoho nevia-

zaná, bude rovnako žiaducim partnerom pre SMER aj opozíciu. Napokon, niekoľkokrát to dal aj celkom otvorene najavo. A hoci pred koncom kampane viackrát zdôraznil, že najlepšie by sa mu vládlo so SMERom, voliči HZDS už neuverili, že to myslí úprimne. Z obáv, že by ĽS-HZDS mohla po voľbách prejsť ku koalícii slabších pravicových strán - kde by sa pri svojej súčasnej sile bezpochyby cítila komfortnejšie - rozhodli sa voliť SMER.

Výsledok politickej kalkulácie Fica a Mečiaru je pre Slovensko takmer katastrofálny. A to aj napriek 35% hlasov pre Fica a jeho SMER. Je to volebná prehra nielen Smeru a ĽS-HZDS, ale všetkých ľudí práce, národnej, nepredajnej inteligencie, dôchodcov aj obalamutenej mládeže. Prehra, ktorú zavinila politická chamtivosť, pasca do ktorej sa dal zlákať Fico, nie voliči.

V dejinách sa neodohráva nič náhodne a bez hlbšieho zmyslu. Ten nespočíva vo vyhľadávaní rôznych sprisahání - napokon Hanzel v skutočnosti pomohol Ficovmu volebnému výsledku minimálne plus 4% - ale v analýze (najmä vlastných) chýb a poučení sa z nich. Potom aj volebná prehra môže byť predzvesťou skorého víťazstva. Dosiť nevidaná reakcia voličov na chystané vládnutie účelového, bezzásadového zlepenca odnárodných plutokratov svedčí o tom, že sú sklamaní a že hlasovali tak, ako hlasovali, preto, lebo boli podvedení a oklamani. Aj nie príliš bystrým politikom tak dávajú zreteľne najavo, že chamtivosť, ani tá politická, sa nevypláca a že jedinou cestou k úspechu je politická korektnosť - voči partnerom aj voličom. U nás, na Slovensku je to tak! Chvála Bohu.

Zo spektra teórií týkajúcich sa roly podniku v spoločnosti je najstaršia a najznámejšia ekonomická, ktorá spočíva v premise, že podnik má v spoločnosti ekonomickú zodpovednosť.

Archie B. Caroll ju charakterizuje takto: „Historicky sa podnikateľské organizácie zriadili ako ekonomické entity určené na zabezpečenie výrobkov a služieb pre členov spoločnosti. Ako primárny stimul pre podnikateľstvo sa vytvoril motív zisku... Časom sa táto idea pretransformovala do pojmu maxima zisku a od tej doby ona neustále trvá ako hodnota“ (1, s.227).

Autor zároveň uvádza, že niektorí tvrdili už na začiatku, že jediná zodpovednosť korporácie je v tom, aby zabezpečovala maximálnu finančnú návratnosť akcionárovi. Pre každého bolo preto skoro zrejme, že sledovanie tohto finančného výsledku musí najst svoje zakotvenie v zákonodárstve štátu (1, s. 225).

Geoffrey P. Lantos tvrdí, že voči takto definovanej podstate ekonomickej spoločenskej zodpovednosti podnikov zaujal najkritickejší postoj Albert Carr (1996), ktorý napísal:

Pri tomto chápaní podniku je jeho jediný účel premeniť výrobok na zisk. V dôsledku rozvoja konkurencie a vyjednávania díva sa autor na podnikateľa ako na tých, ktorí majú nižšie mravné štandardy než tí, ktorí tvoria zvyšok spoločnosti. Uvádza, že podnik má impersonálnu podstatu ojedinelej hry, ako je poker, pri ktorom sa všetko odohráva v rámci prijatých pravidiel. Nižšie štandardy podnikateľskej etiky umožňujú preto robiť také veci, ako poskytovať nesprávne informácie a utajovanie, klamať o veku, zanedbávať podnikmi bezpečnosť áut, skrátka „blufovať“, t. j. robiť podvod. Tí, ktorí nekonajú podľa týchto „pravidiel hry“, nebudú v podnikaní veľmi úspešní (4, s.12).

Napriek tomu, že mnohí komentátori súhlasia s tým, že prirovnanie podniku k uvedenej hre je zlou metaforou, dlhá história existencie takého modelu kapitalizmu je potvrdením, že príslušné negatívne stránky tohto „variantu“ spoločenskej zodpovednosti

MIKULÁŠ SEDLÁK

Podnikanie nie je pre rozmar majiteľov

podnikov nie sú vôbec zveličené, ale sú jeho pravdivými sprievodnými javmi, čo napokon dokumentujú epitetá používané na jeho zvýraznenie. Príkladom sú špekulatívne hospodárstvo, imperializmus peňazí, kasínový kapitalizmus, konzumný kapitalizmus a podobne (5, s.3, 6, s. 156-159).

Za najznámejšiu autoritu „modelu“ spoločenskej zodpovednosti podnikov, založeného dôsledne na zisku, sa pokladá neoklasický ekonóm Milton Friedman, nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu, ktorý ho formuloval r. 1960 v diele „Capitalism and Freedom“ a v článku „The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits“ (3).

Podľa M. Friedmana je „...v slobodnom podniku, čiže v podniku systéme súkromného vlastníctva, vedúci pracovník zamestnancom vlastníkov podniku, ktorým sa priamo zodpovedá. Jeho úlohou je riadiť podnik v súlade s ich záujmami, ktoré spočívajú vo všeobecnosti v tom, aby vytvoril čo možno najviac peňazí...“ (3, s. 1).

Autor vyslovuje súčasne názor, že doktrína „spoločenskej zodpovednosti“ podnikov, chápaná inými odborníkmi v širokom slova zmysle, sa neodlišuje vo filozofii od kolektivistického doktríny, a preto ju pomenúva v knihe „Capitalism and Freedom“ ako úplne podvrtnú doktrínu v slobodnej spoločnosti, v spoločnosti, v ktorej existuje jedna a len jedna spoločenská zodpovednosť podniku, a to používať svoje zdroje a zapojiť tieto do aktivít určených na zvýšenie zisku, a to pokiaľ je to v rámci pravidiel hry, ktorá funguje v otvorenej a slobodnej konkurencii (3, s. 4).

Podobne ako A. Carr aj Friedman sa dovoľoval ekonomických hodnôt a nie spoločenských hodnôt, o ktorých predpokladal, že sú mimo mandátu

podniku, ktorý má maximalizovať hodnotu akcionára. Domnieval sa, že riešenie spoločenských problémov je súčasťou roly vlády a spoločenských agentúr a nie podniku (4, s.13).

V tejto súvislosti sa Friedmanovi oprávnene vytyka ignorácia faktu, že rozhodnutia podnikateľov v spoločenskej zodpovednosti môžu pôsobiť na mnohé a na rôzne osoby, skupiny a inštitúcie, čiže na záujmové subjekty (tzv. stakeholderov), ktoré zas opačne, môžu ovplyvňovať „zdravie“ organizácie. Ide o rôzne vzťahy, ktoré teoretici zo spoločenskej oblasti reálne pozorujú (4, s. 13-14).

Reakciou na Friedmanovu paradigmu akcionára stal sa model zodpovednosti záujmových subjektov (stakeholderov). Táto teória „...vysvetľuje, že existuje (v podniku - pozn. M. S.) viac ako len jeden vzťah medzi vedúcim (vedúcim manažérom), ktorý má zverenú zodpovednosť voči hlave firmy. Je tu tiež tretia skupina účastníkov, voči ktorým má podnik významné morálne povinnosti. Tieto existujú, pretože akcionári a aj títo investujú do podnikov.

To znamená, že treba prejsť od maximalizácie zisku k správe majetku..., keď sa manažment chápe tak, že je zodpovedný za dosiahnutie vyváženosti medzi záujmami všetkých záujmových subjektov...“ (4, s.14)

„Model“ spoločenskej zodpovednosti podniku, založený jedine na maximalizácii zisku, priliehavo zhodnotil Joseph Stiglitz, nositeľ Nobelovej ceny za ekonómiu, keď napísal: Veľká hospodárska kríza pred vyše sedemdesiatimi piatimi rokmi šokovala svet a otriasla vierou v trhové hospodárstvo. Zástancovia slobodného trhu prežili však opätovne ďalší tvrdý šok. Príveľa energie sa vynaložilo na rýchle zárobky (pre vedúcich

manažérov - pozn. M.S.) a na zvyšovanie ziskov. Finančné trhy sa stali gigantickým kasínom pre boháčov. Neviditeľná ruka sa často zdá neviditeľnou preto, lebo neexistuje. Ak vôbec existuje, je v najlepšom prípade značne ochrnutá. A v najhoršom prípade sa stará len sama o seba (7, s. 28). Najbohatší ľudia si pritom ani v kríze neodpúšťajú mňať výdavky na svoje koničky.

Svetoznámy guru manažmentu Peter F. Drucker na margo súčasného kapitalizmu riekol: „Som za voľný trh... Mám ovšem vážne výhrady voči kapitalizmu ako systému, pretože robí idol z ekonomiky, akoby bola jediným a celým zmyslom života. To je jednorozmerný pohľad...“

Dnes som presvedčený, že je spoločensky a morálne neodpustiteľné, keď manažeri žnú obrovské zisky, zatiaľ čo ostatných zamestnancov prepúšťajú. Ako spoločnosť ťažko doplatíme na opovrhnutie, ktoré to vyvoláva v radoch manažérov strednej úrovne a u radových zamestnancov. Stručne povedané, do ekonomického kalkulu kapitalizmu nie sú zahrnuté všetky rozmery toho, čo znamená byť ľudskou bytosťou...“ (2, s.333).

Nie je preto div, že z tohto nenásyného „modelu“ kapitalizmu, presnejšie povedané jeho mnohých hlavných nositeľov, už vytriezviavajú aj občania úspešných štátov s trhovým hospodárstvom. V článku Trendu „Európske učebnice demonizujú podnikateľov“ sa píše: V prieskume v roku 2005 vyslovilo iba 36 percent Francúzov podporu slobodnému podnikateľskému systému. V Nemecku bola podpora socialistickým ideám na historickom vrchole, t. j. 47 percent v roku 2007 oproti 36 percentám v roku 2001. Nie je prekvapením, že európ-

ske školy vyučujú cez ľavo-stredovú optiku. Prekvapujúca je však mimoriadna protitrhová zaujatnosť. (8, s.78).

V tomto kontexte je zarážajúci aj iný fakt a to, že špekulácie orientujúce sa v ekonomike na maximalizáciu zisku - ako zistil vo svojom výskume James Mc Gill Buchanan, nositeľ Nobelovej ceny za ekonomiku, - sa udomácnili aj u politikov. Základom jeho novej vedeckej disciplíny je „...úvaha, že všetkých aktérov určitého politického procesu... ženie silná zistnosť“ (9, s.5).

Svet prežíva hlbokú morálnu krízu. Spoločnosť a ekonomika vyžadujú radikálnu renesanciu. Pokiaľ ide o orientáciu budúcich zmien, možno v tomto ohľade využiť nasledovné hlavné myšlienky P.F. Druckera:

„Ľudstvo sa musí vrátiť k duchovným hodnotám... Potrebuje hlbokú skúsenosť toho, že Ty a Ja sme jedno, čo je spoločné všetkým vyšším náboženstvám... V dnešných podmienkach života človek môže prežiť len tak, že sa znova uistí o tom..., že je tiež bytosťou duchovnou, že je stvorením, ktoré existuje v súlade so zámermi svojho Stvoriteľa a je mu podriadené.“ (2, s.403).

LITERATÚRA

- Caroll, A.B.: The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. Athens: Business Horizons, July/August 1991.
- Drucker, P.F. - Marciariello, J.: Drucker na každý den. Praha: Management Press, 2009.
- Friedman, M.: A Friedman Doctrine - The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits. New York: The New York Times Magazine, 1970, September 13.
- Lantos, G.P.: The Boundaries of Strategic Corporate Social Responsibility. North Easton: Stonehill College, 2001.
- Sedlák, M.: Morálna degenerácia vrcholových manažérov. Bratislava: Kultúra, 15/2009.
- Sedlák, M.: The Absence of Ethics in Business and the Necessity to Humanize Current Capitalism Paradigm. In: Ivanička, K. et al.: Overcoming Crisis - Creation of the New Model for Socio - Economic Development of Slovakia. Bratislava: Ekonóm, 2010.
- Stiglitz, J.: Neviditeľná ruka je značne ochrnutá. Bratislava: SME, 6.8.2008.
- Theil, S.: Európske učebnice demonizujú podnikateľov. Bratislava: TREND, 10.1.2008.
- Ziesemer, B.: Snaha o maximalizáciu ziskov vládne aj politike. Bratislava: Hospodárske noviny, 24. 8. 2004.

Adam Izrael Shamir pochádza z Novosibirska. Podľa vlastných slov je potomok rabína z Palestíny. Z Ruska (Sovietskeho zväzu) sa presťahoval do Izraela roku 1969. Pôsobil v izraelskej armáde, v jej prieskumných jednotkách ako výsadkár. Roku 1973 bojoval vo vojne Yom Kippur. Študoval právo na Hebrejskej univerzite v Jeruzaleme. Pracoval pre BBC v Londýne a od roku 1980 pre izraelské noviny Haaretz a Al Hamishmar. Po začiatku palestínskej intifády odišiel do Ruska, kde žil v rokoch 1989-1993, keď sa usadil v izraelskej Jaffe. Prednášal v Paríži, v londýnskom parlamente, v Kyjeve a i. Okrem vlastných prác znovu preložil do ruštiny *Odysseu a Talmud*. Tyrania liberalizmu je jeho prejav prednesený 24. novembra 2006 na konferencii „Náboženstvo v medzinárodných vzťahoch: Liberalizmus a tradícia“, organizovanej Fakultou medzinárodných vzťahov Univerzity v Petrohrade. Izrael Shamir roku 2003 verejne vyhlásil, že konvertoval ku Gréckej pravoslávnej cirkvi. Viaceré zdroje ho označujú za kontroverzného novinára a spisovateľa.

Moderný liberalizmus je dominantná paradigma v USA a hrá významnú úlohu v Európe, v postsovietskom Rusku a všade inde. Túto líniu hlásajú silné, údajne nezávislé svetové hromadné oznamovacie prostriedky, pritom prinášajú rovnaké posolstvo, o akom vravel Jakub Petras vo svojej práci „Tyrania liberalizmu“.[1] „Liberalná tyrania“ sa môže niekomu zdať ako oxymoron[2], keďže liberalizmus sa sám prezentuje skôr ako neutrálna pôda slobody, než ako ideológia, skôr ako arbiter náboženského pluralizmu a slobody než antireligiózna ideológia. Liberalizmus je ideológia, ktorá pociťuje, že ňou je; ak sa opýtať liberála, odpovie vám, že je proti dominancii každej ideológie ako aj ktoréhokoľvek náboženstva.

V našom pokuse o prienik za toto mimikri by sme mali citovať niektoré názory zosnulého nemeckého mysliteľa Carla Schmitta, ktorý sa s liberalizmom stretol v tvrdej škole života. Po porazení a podrobení Nemecka roku 1945 žil Schmitt istý čas v sovietskej a americkej zóne, ktoré boli neskôr zmenené na Nemeckú demokratickú republiku a Spolkovú republiku Nemecko. Na základe jeho porovnávacej skúsenosti s obsadením si Carl Schmitt všimol, že americký liberalizmus je militantná ideológia, ktorá je menej naklonená ku kompromisom než sovietský komunizmus. Američania požadovali od Schmitta, aby preukázal svoju vieru v liberálnu demokraciu, kým Rusi ho nikdy nepožiadali, aby prisahal na komunistický manifest. Táto osobná skúsenosť viedla Schmitta k záveru, že moderný americký liberalizmus nie je ideológia s paradigmatom slobodne žiť a nechať žiť, ale že je to pozitivistická ideológia, ktorá je ešte viac nebezpečná než nenávidený komunizmus. Schmitt videl ohrozenie tradičnej rovnováhy sil nového víťazného anglo-amerického leteckého a námorného impéria, založeného na agresívnej ideológii. Preto uvítal studenú vojnu, keďže si myslel, že ZSSR je jediný schopný ubrzdiť americký ideologický nápor.

V ostatných rokoch v súvislosti s americkou inváziou do Afganistanu a Iraku prišli mnohí iní získali tú istú skúsenosť a zdieľajú Schmittovo poznanie, že liberalizmus je útočná globálna ideológia, ktorá volá po uskutočňovaní istých zásad vo svete silou zbraní. Tieto zásady môžu sa dať popísať kladne aj negatívne: hosť v reštaurácii a ustrica by opisali dodávku citrónu a vína Chablis rôznym spôsobom. Veľa závisí od toho, či jete, alebo ste jedení.

Pozrime sa na menu z dvoch perspektív.

● Ľudské práva VERZUS negácia kolektívnych práv

IZRAEL SHAMIR

Tyrania liberalizmu

● Práva minorít VERZUS negácia práv väčšiny

● Média v neštátnom vlastníctve VERZUS výlučné právo kapitálu na tvorbu verejnej mienky

● Práva a ochrana žien VERZUS zrušenie rodiny

● Homosexuálne spoločenstvá VERZUS nezrušiteľnosť manželstva

● Antirasizmus VERZUS popretie „potreby koreňov pôvodu“ podľa Weila.

● Ekonomická samostatnosť VERZUS vypovedanie vzájomnej sociálnej pomoci (v teologických pojmoch „agape“ a lásky k blížnemu)

● Odluka štátu a cirkvi VERZUS sloboda pre antikresťanskú propagandu a zákaz kresťanskej misie na verejnosti.

● Verejné voľby vlády („demokracie“), ohraničené voličským súhlasom s liberálnou paradigmatom, VERZUS popretie autentického slobodného rozhodovania.

Carl Schmitt stanovil dôležitý predpoklad: každá ideológia je kryptoreligiózna doktrína, alebo jeho slovami „všetky dôležité koncepty moderných doktrín sú sekularizované teologické koncepty“.

Porovnajme komunizmus a liberalizmus vo svetle tohto poznania.

I keď komunizmus pochádza zo Západu, vznikol najprv v spoločnosti, ktorá bola formovaná ruskou ortodoxnou cirkvou. Mal mnoho črt, ktoré možno očakávať v sekularizovanej ortodoxii[3]. Básnici to cítili, a tak Alexander Blok speieval o Kristovi, ako kráča na čele revolúcie „s krvavou zástavou, nezraniteľný guľkami, neviditeľný vo fujavici, s bielou korunou z ruží“ na čele dvanástich červených gardistov[4]. V neskoršej sovietskej dobe Rusi vyhlásili kresťanský princíp „človek človeku je priateľ, súdruh a brat[5]“. Ruskí komunisti zavrhlí materiálny komfort ako ich ortodoxní predchodcovia, postavili ich sobornosť (univerzálnosť, jednota spoločenstva cirkvi) a solidaritu nad všetky ostatné cnosti. [6]

Solidarita a univerzálnosť sú črty, o ktoré sa delia tie ideológie, ku ktorým je liberalizmus nepriateľský. Minulý týždeň Yehuda Bauer, riaditeľ pamätníka Yad Vashem, „veľký“ kultu genocidy, vo svojom prejave ako proti-váhe konferencie v Teheráne povedal toto: „Medzi národným socializmom, sovietskym komunizmom a radikálnym islamom sú veľké rozdiely, ale sú tam aj niektoré dôležité paralely. Všetky tri sú alebo boli náboženské, či kvázináboženské hnutia. Slepá oddanosť, pseudonáboženská viera v nacistickú ideológiu bola centrálnym bodom politiky režimu, bola to nacistická ideológia, ktorá bola ústredným faktorom holokaustu; marxizmus-leninizmus bol kvázináboženskou dogmou, na ktorú v stalinovskom impériu musel prisahat každý. To isté platí o radikálnom islame.“ [7]

To je zaiste pravdivé a vo svetle slov Carla Schmitta je to akýsi „pravdizmus“: ak je to ideológia, má teologický základ. Treba si všimnúť, že Bauer sa nezmenil o jednej dôležitej ideológii, súčasnej s tými troma, s ktorými je na vojnovéj nohe. Iba nedávno, asi pred päťdesiatimi rokmi, marxist-leninisti, národní socialisti a liberáli si vyjasnili vlastné rozdiely na bojiskách Európy. Prečo však liberál Bauer dáva zelenú liberalizmu?

Bauer dáva bez akejkoľvek cudnosti svojim faux pas dôležité teologické posolstvo: liberalizmus si uplatňuje nárok na transcendentno. Liberál stavia liberalizmus nad „bežné“ náboženstvá a ideológie; na vyššiu úroveň než akýkoľvek náboženský alebo ideo-



logický koncept. Zástancovia akejkoľvek inej ideológie ako liberalizmu sú v očiach liberála „totalitári“ alebo „fanatici“. Tento arogantný postoj jediného držiteľa pravdy pripomína židovské podanie Starého zákona, kde oddaní stúpenci jediného Boha sú povýšení nad „pohanov“. Teoreticky tento postoj nadradenosti zdedili tri veľké náboženstvá našej ekumény, východného a západného kresťanstva ako aj islamu; ale táto nadradenosť sa neujala. Ortodoxný kresťan sa nepovažuje za viac ako mohamedán či katolík. Ale moderný judaizmus (široko divergentný od biblického judaizmu v iných aspektach) si zachoval túto neprijemnú požiadavku nadradenosti predchodcov.

Bauerova neochota na pomenovanie religióznej zložky liberalizmu ukazuje na stopu, ktorá poukazuje na skutočnosť, že niečo chce utajiť. Ale tu je poruke ďalší náznak. Bauer pri neustálom hľadaní paralel troch obvinených hnutí odhaľuje ich spoločného protivníka: „Všetky tri mieria na židov ako na ich hlavného či bezprostredného nepriateľa: nacisti ich zavraždili; Soviety plánovali roku 1952 vyhnat všetkých sovietskych židov na Sibír s jasným úmyslom, že väčšina z nich umrie. Hlučný genocidný úmysel radikálneho islamu voči židom je zrejмый.“

Ak Bauer verí, že jeho tvrdenie o nacistoch je také pravdivé ako jeho výrok o Sovietoch a moslimoch, tak jeho miesto na čele konferencie v Teheráne bolo v úlohe hlavného odporcu s veľkým H. Ak neverí vlastným tvrdeniam, je ľuhár a hanobiteľ. Výpoveď o „sovietskom pláne deportácie židov“ je izraelský klam, ktorý je taký falošný ako trojčlárka a tiež úplne demaskovaný[8]. Ak by si Stalin a Hitler boli prečítali Bauerov prejav v roku 1940, nešli by do vojny. Ale dôležité je to, že Bauer vysvetľuje každý moderný pohyb založený na solidarite, katolicizme a spoločenstve ako „antižidovský“, kým liberalizmus je taký židovský ako „gefille fish“[9].

ČO JE VLASTNE LIBERALIZMUS?

Niektorí učenci sa držia Webera a popisujú liberalizmus ako sekularizovaný protestantizmus. Iní kladú pozornosť na jeho protináboženskú anticirkevnú tendenciu a vidia v liberalizme sekularizovaný satanizmus. Zosnulý Alexander Panarin videl v ňom istý druh modlárstva založeného na „pohanskom mýte vytrhnutom z kontextu jeho roztrúsenými konzumentmi“.

Vyzbrojený tézou Schmitta a Bauerovým svedectvom môžeme usúdiť, že: doktrína „liberálnej demokracie a ľud-

ských práv“, uskutočnená námorníctvom USA cez Tigris a Oxus, je formou sekularizovaného judaizmu. Vzhľadom na prevahu židov v hromadných oznamovacích prostriedkoch a obzvlášť medzi mediálnymi magnátmi, je len prirodzené, že ideológia, ktorú podporujú, je taká blízka židovskému srdcu. Jeho stúpenci sa držia klasických židovských zásad; „jedinečnosť Izraela“ je jedna zo zásad tejto „nenáboženskej“ školy, či už vo forme „jedinečnosti“ spojenia s Palestínou, alebo „jedinečnej“ lásky k slobode a rozdielnosti. Naozaj, horiace mešity v Holandsku a ruinovanie kostolov v Izraeli neroznieť žiadne emócie v porovnaní so stenou synagógy, ktorú počmárali sprejom. USA hodnotia svojich spojencov podľa ich postoja k židom. Svätyňa [„Museum“] genocidy stojí vedľa Bieleho domu. Podpora židovského štátu je sine qua non pre amerických politikov. Bauer popisuje hrôzy možného víťazstva nacizmu týmito účinnými slovami: „Neboli by už žiadni židia, pretože by všetci boli vykynoznení. Toto by znamenalo koniec dejín ako takých“. Inými slovami, dejiny podľa Bauera sú dejinami židov. Bez židov - niet dejín. Zostávajúca časť ľudstva sú iba ovce bez pamäti a budúcnosti.

Secularizovaný judaizmus nemá vôbec averziu voči judaizmu, čo je jedine chránené náboženstvo vo vnútri dominantného liberálneho „diškurzu“. Keď sa niektorí Rusi pokúšali použiť nenávisťný zákon proti antikresťanským útokom podnecovaným židmi, boli odsúdení nielen židovskými organizáciami, ale aj Bielym domom a taktiež Európskym spoločenstvom. Tento týždeň istý lubavičský rabín požadoval, aby boli odstránené vianočné stromčeky z letiska v Seattle, až kým nebude postavený menorah[10]. Letisko odstránilo stromy, zrieklo sa expertízy o „kultúrnej antropológii“. Mestské školy v New Yorku nedovolia zmienku o Vianociach, ale zato Hanukkah[11], Ramadan, hlúpu Kwanzu[12] slávia, lebo sú vraj na rozdiel od Vianoc multikultúrne. (www.vdare.com je dobrý prameň o vojne proti Vianociam, čo médiá usilovne popierajú.) Asociácie pre ľudské práva ADL[13], ACLU[14] ako aj iné PC[15] potierajú akýkoľvek vzťah ku Kristovi, kým voči židovským náboženským symbolom nikdy nemajú nič.

Keď si ruský komunizmus ako sekularizovaná ortodoxia podmanil krajinu, podielil sa s podrobenými o vieru a ich zdroje. Skutočne, Rusko bolo zásobovateľom jeho „satelitov“ a vynaložilo nesmierne bohatstvo na Kubu, do východného Nemecka, Maďarska, Poľska a pobaltských štátov. Po roku 1991 exsovietske štáty zostali vlastníkami veľkých priemyselných podnikov a energetických komplexov, ktoré pred integráciou do sovietskeho commonwealthu vôbec nemali. Jeden z najúspešnejších sloganov propagandy liberálnych ničiteľov ZSSR bol „dost' už futurovania cudzincov“.

Secularizovaný judaizmus si podrobuje krajiny, aby ich okradol a zničil. Za štyridsať rokov židovskej vlády v Palestíne vláda nepostavila ani jedinú budovu, naopak, tisícky ich bolo zbúraných. Kým starostlivo sekularizovaný židovský štát má zakotvený paranooidný

židovský strach a odpor voči cudzincom, intrigánska politika Pentagonu je zas iným prejavom tohto istého strachu a odporu v globálnom meradle. Sekularizovaný židovský džihád v Iraku premenil úrodnú Mezopotámiu na pustatinu. Krajiny podrobené liberálmi - Haiti, Malawi - sú najchudobnejšie zo všetkých.

Hamujte! Poviete, načo všetky tieto nezmysly! Judaizmus je jedno z veľkých monoteistických náboženstiev; judaisti veria v toho istého Boha ako my kresťania a mohamedáni. Judaisti sú naši druhovia v boji proti bezbožnej skaze. Judaizmus nemá nič spoločné s antiduchovným, materialistickým, protináboženským kultom globalizácie, neoliberalizmom, konzumizmom, od cudzením, vykoreňovaním, deštrukciou rodiny a prírody. Práve naopak: Judaizmus sa zasadzuje za prioritu ducha, posvätnosť rodiny, zachovanie prírody. Židovské spoločenstvá sú dobre známe solidaritou a vzájomnou podporou, tradíciou a zmyslom pre spolužitie ľudí spojených v Bohu.

To je silná námietka; a zdanlivo to otrásie našu identifikáciu liberalizmu ako sekularizovaného judaizmu. Ale len zdanlivo; lebo tento protest sa opiera o chybný predpoklad. Judaizmus (ako rímsky boh Janus) má dve tváre; jedna sa pozerá na židov a druhá na gójov, nežidov. Tie kladú dve protichodné požiadavky na židov a na gójov. To je rozdiel medzi judaizmom na jednej strane a kresťanstvom, islamom, budhizmom na strane druhej. Tieto veľké vierovyznania nemajú nijaké iné požiadavky na nečlena, len aby sa k nim pridal. Jediná vec, ktorú chce cirkev od nekresťana, je to, aby sa stal kresťanom. Judaizmus nechce obrátiť gója na žida. To je takmer nemožné, takmer zakázané, určite nevíťané. Ale judaizmus kladie definované požiadavky na nežida, ktorý má to nešťastie, že sa ocitol pod jeho vládou. Nežid by nemal imitovať židov, a tak je gójovi zakázané mať náboženstvo, nemal by sláviť vlastné náboženské cirkevné sviatky, nemal by pomáhať svojim bratom; mal by byť ekonomicky živočích. Sekularizovaný judaizmus má sklona byť judaizmom pre gójov, lebo judaizmus pre židov má sakrálné jadro.

Navyše všetky liberálne idey, ktoré sme popisali, sa hodia na judaizmus-pre-gójov.

● Popieranie práv skupín. V judaizme gójovia nemajú práva ako skupina. Židia majú právo podieľať sa na spoločnosti ako skupina, ale nežidia majú vystupovať ako jednotlivci, postoj „vy máte osobné práva, my máme skupinové práva“. Spoločenské vlastníctvo gójov sa považuje za opustené. V židovskom štáte židia slobodne zaberú majetky proti Palestincovi ako skupine; diskutovať sa môže iba o zhabaní privátnych majetkov Palestincov. V liberálnom sekularizovanom judaizme by mala byť solidarita robotníkov rozbitá, odbory musia byť zrušené, ale solidarita bohatých je dovolená. Privatizácia je jedno z takýchto popretí kolektívnych skupín: ak imanie nepatrí bohatej súkromnej osobe, je voľné, možno sa ho zmocniť.

● Práva minorít a popretie práv väčšiny. V judaizme nemá ne-židovská majorita žiadne práva; určite nie nad židmi, a toto je liberalizmom plne akceptované. Víťazstvo liberalizmu nad komunizmom v Rusku v rokoch 1991-1993 bolo dosiahnuté delegitimizáciou väčšiny médiami: ruský národ bol nazvaný ako „útočná a závislá majorita“ v protiklade k osvietenej minorite židovskej oligarchie. Poučná debata na Západe obyčajne obsahuje skrytú odvolávku na Johna Stuarta Milla, Madisonsa, Alexisa de Tocqueville ako aj z obáv pred despotizmom väčšiny.

● Súkromné (ako opak verejného) vlastníctvu médií alebo exkluzívne právo boháčov na tvorbu verejnej

mienky. Noviny sú obyčajne postavené do kontrastu voči „slobodným médiám“, ako keby noviny bohatého žida boli slobodnejšie než tie, ktoré patria štátu, cirkvi, alebo odborom.

● Práva žien a práva homosexuálov. Judaizmus neuznáva rodinu gójov. Toto úplne od neho zdedil liberalizmus: liberáli neveria na rodinu nepriviligovaného muža a chcú ju demontovať.

● Antirasizmus pre žida je nástroj v jeho prirodzenom boji proti autochtonnému obyvateľstvu; v liberálnej forme dovoľuje antirasizmus dovoz lacnejšej aktívnej pracovnej sily na podkopanie odborov, aby mohol operovať v širokej svetovej súťaži o nízke mzdy.

● Judaizmus považuje blahobyt za jedinečnú črtu židovského spoločenstva, gójom takéto privilégiá ako agapé na vzájomnú pomoc a ochranu nie sú dovolené. Liberáli aktívne brzdia blahobyt, okrem prípadov, ak to slúži na podporu ich podnikov a koncernov alebo vládnej politiky na podporu prísťahovalecva a demografickej zmeny za účelom narušenia národného spoločenstva a nasifikovania politiky.

● Sloboda protikresťanskej propagandy. Liberalizmus neporáza judaizmus, ale vedie nemilosrdný boj proti kresťanstvu. V liberálnej Amerike sudcovia odsudzujú katolícku cirkev za jej učenie, zakazujú vianočné stromčeky, zavádzajú novú cenzúrovanú bibliu.

● Demokracia. Ak nesúhlasíte s liberálnymi myšlienkami, váš hlas nie je platný; aktivuje sa ochrana proti krutosti väčšiny. Ak súhlasíte, nezáleží na tom, za koho hlasujete, výsledok je ten istý. Izrael nazývajú „demokraciou“, i keď väčšina gójov nemá hlasovacie právo, a tí, ktorí môžu hlasovať, sú nepripustení k moci s odvolaním sa na „židovskú majoritu“. Demokratická výhra Hamasu v Palestíne a Lukašenko v Bielorusku boli považované za nelegálne; v Srbsku opakovali voľby, kým nezískali očakávaný výsledok.

● A tak môžeme zhrnúť: moderný americký liberalizmus je sekularizovaný judaizmus pre nežidov a nesloboda náboženského tlaku, ako tvrdia jeho zástancovia.

Prečo USA a Veľká Británia podľahli tejto cudzej ideológii? Pravdepodobnú odpoveď nájdeme v britských dejinách. Nedávne štúdie Dr. Marka Thomasa z Univerzity Los Angeles, poukazujú na to, že v 5.-7. storočí premohli predkresťanské anglosaské kmene Britániu a 10 000 útočníkov uprostred dvojmiliónového domáceho obyvateľstva zaviedlo „spoločnosť apartheidu“. Tí napokon pôrodnosťou prevýšili domácich: „pôvodne malá nájazdová anglosaská elita sa mohla rýchle usadiť, lebo vďaka vojenskej presile a hospodárskej prevahe mala viac detí, ktoré sa dožili dospelosti. Zabránili domácim britským génom, aby prenikli do anglosaského obyvateľstva obmedzením vzájomného sobášenia v systéme apartheidu tak, že sa kultúrne a geneticky germanizovali. Následkom toho obyvateľstvo Británie má do znač-

nej miery germánsky genetický pôvod a hovorí principiálne nemeckým jazykom,“ píše Thomas.[16].

Takže časť britského obyvateľstva má zabudovanú genetickú pamäť úspešnej evolučnej stratégie spojenej s apartheidom a s aplikáciou „židovských“ zásad. Židia nemajú autorské právo na podlosť; a kuriózne britské miešanie sa kmeňov so stratenými mýtmi má viac do činenia so Samsi než s izraelitmi. Kým Británia bola katolícka a kresťanská, bola táto tendencia pod kontrolou; ale reformáciou a zavádzaním židovských myšlienok zo Starého zákona stúpcami Talmudu z Holandska v priebehu oranžskej revolúcie bol univerzálny náboženský náhubok odňatý a ohraničenia zaplavili tradičné Anglicko. V tomto bláznivom ošiali privatizácie, delenia statkov zemepáni zbedačili a vyhnali obyčajný ľud. Tak ako ich židovskí predchodcovia, nestarali sa skupinové práva domáceho podprivilegovaného obyvateľstva, „gójov“ nového poriadku. Aplikovali ich stratégiu v Írsku a Walese a neskôr v Severnej Amerike a Austrálii a spôsobili vyhubenie miliónov domorodcov. Mnoho Britov, Američanov a Austrálčanov má v pamäti spomienky na úspešnú stratégiu; toto spôsobuje ich náchylnosť ku filojudaistickým metódam a ku kvázižidovským meradlám.

Zaiste, kolonizácia a panovanie vojenskej kasty neboli len v Británii, eviduje sa aj árijské podrobenie indickej tradície alebo hegemonia Frankov vo Francúzsku. Francúzi to riešili národnou britvou Dr. Guillotinu, terorom roku 1793, keď idea modrej krvi šľachty hrmostne znela z úst meštiackych revolucionárov. Dokonca dotnes poľskí šľachtici tvrdia, že sú potomkami neslovanských Sarmatov, na rozdiel od jednoduchých Poliakov, ktorí sú Slovania. Tento „sarmatský prapôvod“ poľskej šľachty (ktorý spôsobil opovrhovanie normálnymi Poliakmi ako cudzincami) bol významnou príčinou, prečo Poľsko tolerovalo a chovalo najväčšie židovské spoločenstvo, aké kedy na zemi existovalo.

Kdekoľvek zvíťazí liberálna sekularizovaná židovská doktrína, vytvorí obrovskú priepasť medzi hornou a dolnou kastou. Skutočne, v USA 60 miliónov Američanov žije zo siedmich dolárov denne, kým pár šťastlivcov má miliardy, ktoré nemôžu vôbec minúť [17]. Predstavuje to pre panujúcu minoritu veľmi úspešnú vývojovú stratégiu. Tá je taká úspešná až natoľko, že napokon ovládaná majorita bude musieť použiť drastické opatrenia, aby miernila jej úspech. Ale jej úplné zrušenie nik nepožaduje: len usmernenie na rozumnú mieru, vyliečenie z práva na výlučnosť s výhľadom na malý výkľonok. Liberalizmus môže byť v každej solidárnej spoločnosti ako vetracia šachta v teplej miestnosti. Nemali by sme však dovoliť, aby nás v nej zamrazili.

Preložil Jozef Šoltés

ARTHUR JOSEPH SERRATELLI

biskup patersonskej diecézy, New Jersey

Toto je moje Telo a moja Krv

V súvis s nedávnymi štatistikami cez bilión ľudí používa internet. Internet vyrástol z experimentu vlády. V šesťdesiatych rokoch U. S. Department of Defense (ministerstvo obrany) chcelo vytvoriť počítačovú sieť, ktorá by fungovala aj v prípade katastrofy ako napr. nukleárnej vojny. Ich práca zrodila internet. A výsledok bol výbušný.

Internet zmenil spôsob života - nielen lokálne, ale globálne. Informácie, podnikanie, cestovanie a osobná komunikácia už nie sú tým, čo boli. Ľudia môžu nakupovať po sieti čokoľvek od kníh po koláčiky. Neprijemnosť iných nakupujúcich v preplnených obchodoch, postávanie v radoch pri nákupoch lístkov na športové podujatie, či divadlo, či vyhľadávanie v knižnici sa rapídne eliminovali oproti minulosti. Aj do banky sa dá chodiť online.

Dnes mnohí sedia pred svojimi počítačmi a žijú vo virtuálnom svete. Vytrácajú sa z reálneho sveta. Vďaka modernej technológii, môžu vidieť viac filmom, bez toho, aby vôbec nikdy išli do kina, môžu počúvať viac hudby sami na svojich iPodoch.

Technológia, ktorá nás spája, nás zároveň rozdeľuje. Lahko sa vzdávame mnohých výhod z jednoduchého pobývania s inými. Strácame ľudský kontakt. Obklopení vecami, sme osamelí. Snáď toto je dôvod, prečo instant messaging, chaty či cell phones sú také populárne. Sme ľudia neustále sa pokúšajúci zostať v spojení. Potrebujeme zmysel reálnej prítomnosti. A najhlbšie túžby, ktoré máme pre osobnú prítomnosť sú naplnené v Eucharistii.

Eucharistia je pokrm; Eucharistia je Obet; Eucharistia je eschatologickou anticipáciou: všetky dimenzie Eucharistie sú spoločne v reálnej prítomnosti. Theodor z Mopsuestia (mesto pri Antiochii) (350-428 A. D.) podáva svedectvo konzistentnej viery Cirkvi v reálnu prítomnosť.

Poukazuje na to, že „Pán nehovorí: Toto je symbol môjho tela a toto je symbol mojej krvi, ale: Toto je moje Telo a moja Krv. Učí nás nepozerať na prirodzenosť, ktorá leží pred nami a ktorú uchopujeme zmyslami, pretože vďaka zdávanie a slová pri ňom použité premieňajú chlieb a víno na Telo a Krv.“ (Epištola Magnusovi, 6).

Je to skutočnosť Pánovej prítomnosti, ktorá vyníma Eucharistiu z kategórie púheho symbolizmu a robí Eucharistiu Mystériom Božskej Prítomnosti. Nielen kým Sv. omša je celebrowaná a je ponúkaná obeť, nielen počas prijímania, ale Kristus ostáva s nami v Eucharistii uchovávaný v našich kostoloch. On je Emmanuel, čo znamená, „Boh s nami.“

Deň po dni Ježiš buduje svoju Cirkev svojou Eucharistickou prítomnosťou. Ako učí Sv. Pavol, „Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe.“ (1Kor 10:17). V mystériu Eucharistie Ježiš nás priťahuje do spoločenstva božského života, ktorý je v Cirkvi. Modlí sa pri každej Eucharistii, ako sa modlil pri poslednej večeri, „aby všetci boli jedno ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás

jedno, aby svet uveril, že si ma ty poslal“ (Jn 17:21). Robí náš život posvätným prítomnosťou Boha.

Špeciálne v Eucharistii prichádzame tvárou v tvár k nezmerateľnému bohatstvu Božej lásky. Naše spoločenstvo s Pánom skrze prijímanie Eucharistie a adoráciu je pravdivým zdrojom nesebeckej lásky, ktorá nás premieňa, rovnako ako spoločnosť.

V Eucharistii Ježiš naplnia túžbu každého učeníka prvýkrát vyjadrenú dvoma učeníkmi na ceste do Emauz. „Ale oni naň naliehali: Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil! Vošiel teda a zostal s nimi“ (Lk 24:29). V Eucharistii Pán ostáva s nami. Deň a noc Pán je medzi nami. Prebýva v nás, plný milosti a pravdy.

„Preto oboje: verejná i súkromná úcta k Najsvätejšej Eucharistii rovnako tak mimo Sv. omše by mali byť mohutne presadzované, pretože tak veriaci adorujú Krista, pravdivo a reálne prítomného, 'Najvyšší kňaz dobrého prichádza' a 'Vykupiteľ' celého sveta“ (Redemptionis Sacramentum, 134). Úcta k Eucharistii mimo obeť na Sv. omši je úzko prepojená s celebrowaním Eucharistickej obeť. Nie je to úcta oddelená od obeť vo Sv. omši, ale prehlbovanie významného mystéria našej spásy. V tých farnostiach, kde je regulárna adorácia Najsvätejšej Sviatosti, farský život je bohatý, rodiny sa schádzajú spolu a povolania stúpajú.

Kvôli strate posvätného vo svete potrebujeme pracovať na kultivácii živého uvedomovania si Kristovej reálnej prítomnosti. Každá farnosť, každý

katolík by si mal nájsť čas a adorovať nášho Eucharistického Pána. Toto je dôvod, prečo je najvhodnejšie Najsvätejšiu Sviatosť uchovávať v každej farnosti na najpoprednejšom mieste. Umiestnenie tabernákula má byť na mieste jasne viditeľnom veriacim, ktorí vchádzajú do kostola, ktoré nás vŕhujú do spoločenstva lásky majúcej miesto v celebrowaní Sv. omše a pokračujúcej v našom živote. Vnútrotné usporiadanie kostola má reflektovať našu vieru, že Eucharistia je Ježiš Kristus, Ukrižovaný a Zmŕtvychvstalý!

Podobne naše správanie sa má vždy reflektovať našu vieru. Úcta, ktorú preukazujeme Najsvätejšej Sviatosti umiestnením tabernákula v našich kostoloch, našim tichom a modlitbami a gestami skláňania sa pred tabernákulom nás pozdvihuje nad profánne do uvedomenia si Božieho mystéria medzi nami.

Adorácia Najsvätejšej Sviatosti je autentickým vyjadrením viery v Eucharistiu. Pomáha nám rozpoznať zmysel pre posvätnosť v liturgii a rovnako tak v živote. Adorovaním Najsvätejšej Sviatosti prichádzame nie iba intelektuálne, ale experimentálne k poznaniu významu Ježišových záverečných slov v Matúševom Evanjeliu: „A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“ (Mt 28:20). A tak si uvedomujeme, aký je život skutočne posvätný.

Podľa

www.patersondiocese.org/page.

cfm?Web_ID=2276

preložil Peter Friš

SPRÁVA PRE PRIATEĽOV

**Milí priatelia,
Blíži sa sviatok príchodu
slovanských vierozvestov
sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu.
Isto ste už boli v Tatrách,
vo Veľkej či Malej Fatre.
Ale boli ste už v Matre?**

Prečo nie?

**Slovenský znak tvorí strieborný dvojkríž,
ktorý symbolizuje tradíciu sv. Cyrila a Metoda.**

**Trojvršie v našom povedomí
zasa znázorňuje tri pohoria -
Matra, Tatra a Fatra.**

**Preto Vás Ján Čarnogurský a jeho priatelia
chcú pozvať**

**na výstup na Modravú horu (Kékeš),
najvyšší vrch Matry .**

Dobijeme Modravú horu

4. júla od 13.00 do 18.00!

Zraz je 4. júla od 12.00

**na parkovisku Mátraháza
pod úpäťm Modravej hory.**

**Blížšie informácie aj na www.jancarnogursky.sk
Príďte a pozvite aj známych.**

TRASA :

HTTP://MAPS.GOOGLE.SK/MAPS?HL=SK&RLZ=1R2GGLR_SKSK3
63&Q=KEKES%20MAP&UM=1&IE=UTF-8&SA=N&TAB=WL

(CIEL: KÉKEŠTETŮ)

POZNÁMKY:

- 1 http://www.rebellion.org/petras/english/cultural_imperialism.htm
- 2 oxymoron - prívlastok, ktorý je svojím významom v (zdanlivom) rozpore s významom určovaného podstatného mena (ako napr. živá mrtvola)
- 3 http://www.israelshamir.net/English/Red_Easter.htm
- 4 <http://www.poemhunter.com/aleksandr-aleksandrovich-blok/poet-35200/>
- 6 mms://207.232.26.152/events/bauer.wma
- 7 <http://www.lechaim.ru/ARHIV/125/kost.htm>
- 8 <http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/5192634.stm>
9. Židovské východoeurópske jedlo - šťuka plnená starým chlebom a zvyškami
- 10 Menora, sedemramenný svietnik, jeden z najdôležitejších náboženských symbolov židovstva
- 11 Hanukkah alebo Chanukka - židovský sviatok svetla ako pripomienka na znovupostavenie druhej židovskej synagogy v Jeruzaleme, poznámka prekladateľa
- 12 Kanza alebo Kwanzaa - sviatočný týždeň, ktorý je slávený niektorými čiernymi Američanmi namiesto alebo dodatočne k Vianociam. Zaviedli ho na podnet istého amerického sociológa v roku 1966
- 13 Anti Defamation League, Anm. d. Übers.
- 14 American Civil Liberties Union, Anm. d. Übers.
- 15 political correctness, Anm. d. Übers.
- 16 <http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/5192634.stm>
- 17 <http://www.wsws.org/articles/2006/dec2006/ineq-d12.shtml>

ÚVOD

KU KNIHE

MICHELA SCHOOPYANS

Od počiatku osvietenstva sa viera v pokrok neustále oddeľovala od kresťanskej eschatológie, až ju napokon úplne nahradila. Šťastie sa už neočakáva na druhom svete, ale len na tomto. Postoj Alberta Camusa, ktorý protirečil Kristovým slovám „moje kráľovstvo nie je z tohto sveta“ ráznym tvrdením „moje kráľovstvo je práve z tohto sveta“, vystihuje postoj moderného človeka. Kým viera v pokrok predstavovala ešte v minulom storočí len všeobecný optimizmus, ktorý očakával od víťazstva vied postupné zlepšovanie stavu sveta a priblíženie sa k určitému druhu raja na zemi, v našom storočí už táto viera nadobudla politický charakter.

Na jednej strane sme boli svedkami neúspešného pokusu marxistických systémov, ktoré sľubovali dosiahnutie vyvíjajúcej sa cesty za pomoci svojich ideológií. Na strane druhej sa objavujú snahy o budovanie budúcnosti za pomoci viac či menej liberálnych tradícií. Pod názvom Nový Svetový Poriadok (New World Order) tieto snahy dostávajú čoraz jasnejšie črty a odvolávajú sa stále viac na OSN a jej medzinárodné konferencie.

Takáto filozofia už viac nie je utopistická v zmysle marxistického sna. Práve naopak. Je veľmi realistická: určuje hranice dosiahnuteľného blahobytu z dostupných obmedzených zdrojov. Táto filozofia napríklad prikazuje - bez potreby sa hájiť - prestať sa starať o tých, čo sú neproduktívni pre spoločnosť, respektíve nemajú nádej na „plnohodnotný“ život. Ba čo viac, už sa neočakáva, aby ľudia, čo si zvykli na bohatstvo a blahobyť, boli ochotní sa zriekať či slúžiť pre dobro druhých. Práve naopak, navrhuje spôsoby, ako zredukovať počet hostí pri stole ľudstva tak, aby takzvané „šťastie“, dosiahnuté niektorými, bolo nedotknuteľné.

Typický príklad novej antropológie, ktorá je základom Nového svetového poriadku, je jasne viditeľný v novom pohľade na ženu. V tzv. ideológii „oslobodenia ženy“ (Women's empowerment), predloženej na konferencii v Pekingu. Jej cieľom je sebarealizácia ženy, ktorej hlavnú prekážku údajne predstavuje rodina a materstvo. Teda žena musí byť v prvom rade oslobodená od toho, čo ju vo svojej podstate charakterizuje a robí špecifickou. Toto musí uhnúť pred „rodovou rovnosťou“ (Gender equity and equality), pred neurčitou a jednotvárnou ľudskou bytosťou, pre ktorú sexualita nemá žiadny iný význam ako zmyselná droga, ktorú možno užívať akýmkoľvek mysliteľným spôsobom.

Za strachom z materstva, ktorý sa zmocnil veľkého množstva našich súčasníkov, sa však nachádza niečo omnoho vážnejšie: Nový život je považovaný za súperu, ktorý ma oberá o časť slobody - hrozba pre moje ego a môj slobodný vývoj. Dnes už ne-

Zachráňme

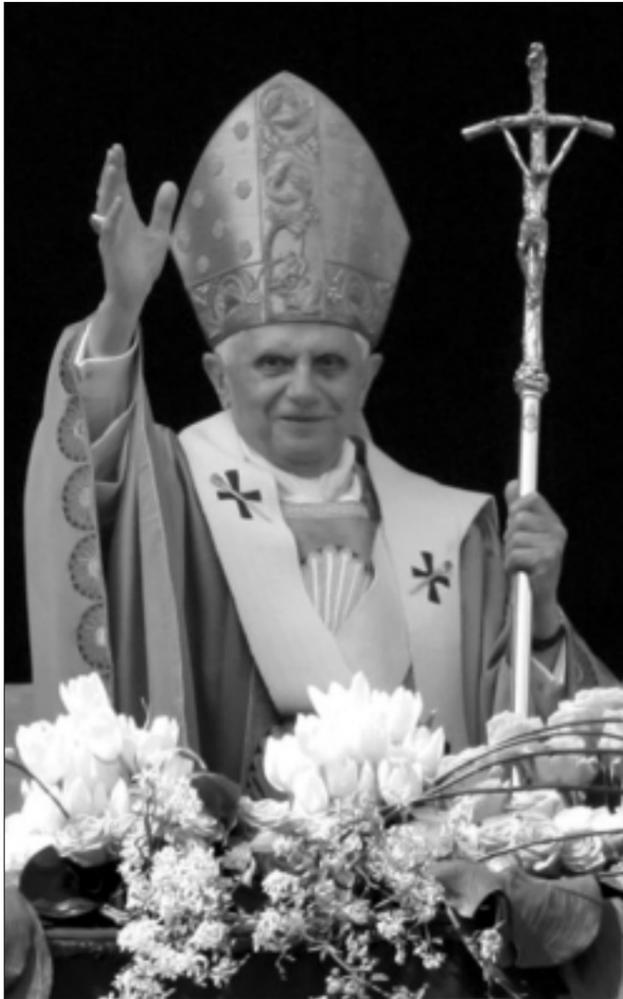
kresťanské Slovensko

Michel Schooyans: Evanjelium
Ako čeliť svetu v rozvrate?

Knihu vytlačenú z darov dobrovoľníkov rozposlalo hnutie Zachráňme kresťanské Slovensko na dvetisíc adries, z toho na tisíc adries kňazov. Môžete podporiť dotlač tohto skvelého diela, aby sa dostalo do rúk

každého poslanca Národnej rady SR. Bližšie podmienky nájdete na www.zakrestanske.sk. Prispieť na dotlač knihy môžete priamo na stránke

<http://www.instituteofleoxiii.org/sk/node/120>



radost' zo života a lásky?“ (Kapitola 6).

Tu jasne vidíme, že kresťan má niečo veľmi pozitívne, čo môže ponúknuť v zápase o budúcnosť histórie. Je zrejme, že nestačí, aby len staval kresťanskú eschatológiu proti ideológii postmoderného budovania budúcnosti. Samozrejme, musí robiť aj to, a to rázne, pretože v posledných desaťročiach náš hlas veľmi zoslabol a stal sa bojzlivým. Vskutku, ak človek vo svojom pozemskom živote odvráti pohľad od večného života, je ako steblo trávy, akoby bez významu. To isté platí aj o histórii ako celku. V tomto zmysle nemá viera vo večný život, ak je chápaná správne, nikdy charakter úteku z reality. Jednoducho dáva pozemskému životu zodpovednosť, vznešenosť a dôstojnosť. Práve tieto argumenty proti svet-skému spôsobu života

majú byť jasne sformulované.

Je isté, že história nikdy nebude jednoducho umlčaná: nemôžeme, veď nie je to ani možné, umlčať slobodu. To je len ilúzia utopistov. Nesmieme dnešnej dobe vnucovať modely zajtrajška, ktoré aj tak zajtra budú modelmi včerajška. Napriek tomu musíme plánovať naše budúce smerovanie a hľadať modely na prekonanie nových historických výziev. Presne toto robí Michel Schooyans v druhej a tretej časti svojej knihy. Predovšetkým navrhuje v protiklade s novou antropológiou hlavné črty kresťanského obrazu človeka a následne ich konkrétnym spôsobom aplikuje na veľké problémy budúcej doby (obzvlášť v kapitolách 10-12). Takýmto spôsobom dáva myšlienke „civilizácie lásky“ - tak často vyslovenej pápežom Jánom Pavlom II. - politicky dosiahnuteľný, reálny a realizovateľný obsah.

Knihu Michela Schooyansa mieri s veľkou silou, energiou a kompetentnosťou k jadrú veľkých výziev dnešnej doby. Veríme, že ju budú čítať ľudia s rôznymi názormi, že vzbudí živú diskusiu a prispieje tak k príprave budúcich modelov spoločnosti hodných veľkoleposti človeka, ktoré zabezpečia dôstojnosť aj tým, ktorí sa sami nevedia brániť.

Kardinál Jozef Ratzinger
25. apríl 1997, Rím

Nový

ANTROPOLOGICKÝ OMYL

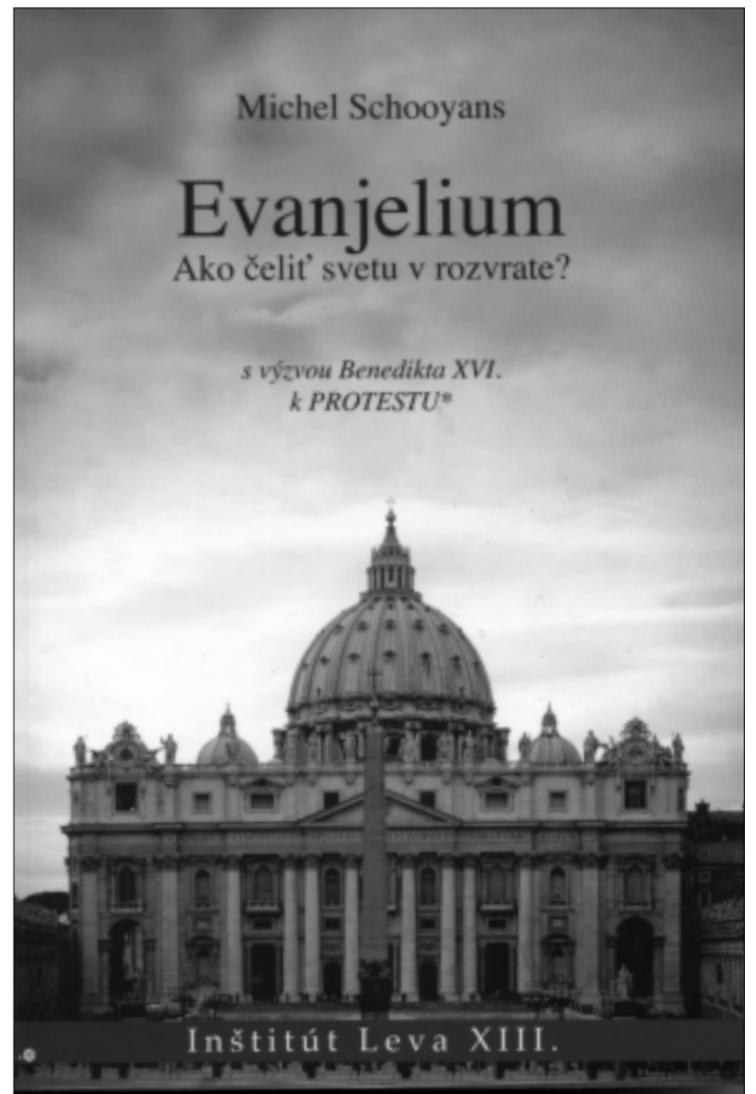
Ako by sa mohlo zaistiť šťastie nepriateľským správaním sa voči životu? Takéto správanie pochádza od človeka uzavretého v ustráchaní predstave o vlastnom živote, vyzdvihujúcej utiahnutie sa človeka do seba, panovačnosť a ovládanie sveta a blížneho v čo najväčšej miere.

Toto poňatie života môže viesť až k paradoxu, že ovládanie smrti sa bude považovať za najvyšší prejav manipulácie s ostatnými a dokonca aj so samým sebou. Antropológia podobného druhu už dve storočia prinášajú trpké ovocie, ktoré sa prejavilo v politických režimoch totalitnej povahy. Ako by aj mohol život odsúdený na definitívnu smrť viesť nie-

ideológii a orgánom, ktoré sa ňou inšpirujú. Zacitujme ešte Jána Pavla II.: „Keď spoločnosť pozbaví niektoré skupiny ľudí ich práv (nascituri alebo moribundi), upadne do totalitných praktík nášho storočia.“

Presnejšie povedané, antropológiu, ktorá sa odráža v antilife ideológii, nemožno priat' v podstatných otázkach. Je založená na redukčnom poňatí rozumu, ktoré ho obmedzuje len na schopnosť merať, počítať a porovnávať. Otázky o pôvode a zmysle ľudského života sú a priori vyhlásené za nezaujímavé. Čokoľvek, čo jednotlivý človek nemôže priamo poznať, sa vyhlasuje za súčasť sveta predsudkov. To je víťazstvo „slobodného úsudku“. Každá pravda, ktorá by sa ponúkala na základe svedectva, je považovaná za neprijateľnú. Jediné, s čím sa ráta, je individuálne pozorovanie a skúsenosť. Od tejto chvíle vôle nezostáva nič iné, ako sa podriaďovať samej sebe. Človek si sám vyberá subjektívne pravdy podľa chuti jeho aktuálnych sklonov. Zhodu s ostatnými ľuďmi nenachádza na základe súhlasu so známymi pravdami, ale pod podmienkou, že v tom alebo onom prípade existuje medzi nimi zhoda záujmov. To je víťazstvo čisto zmluvného vzťahu, v ktorom tí najslabší vždy riskujú, že padnú za obeť.

Všetky antilife hnutia majú pôvod v tomto netranscendentnom racionalizme, ktorý a priori ignoruje fakt, že rozum ako aj vôľa sú vo svojej prirodzenosti ochudobnené, vo svojom poli pôsobenia spútané a ná-



kam inam, ako len k vzbure, panskej arogancii, nihilizmu a v podstate k tomu najradikálnejšiemu pesimizmu? Ako povedal Ján Pavol II. v encyklike Centesimus Annus: „Základný omyl „socializmu“ mal antropológickú povahu“ (CA, 13). Z toho vyplýva, že základný omyl antilife ideológie má tiež antropológický charakter. Kritika, ktorá bola adresovaná komunizmu, fašizmu a nacizmu, musí byť takisto adresovaná antilife

sledkom hriechu zranené. Pre takýto racionalizmus môže byť všetko, alebo lepšie povedané, hocičo predmetom zmluvy, dohovoru, konsenzu, a môže byť ešte aj chránené autoritou pozitivistické práva.

Tento racionalizmus inšpiroval väčšinu kapitalistických, nacionalistických, rasistických a imperialistických dobrodružstiev 19. a 20. storočia a bol to práve on, ktorý vo svojich súčasných podobách vždy vyústil do

násilností a smrti. Cirkev tak ľuďom zdôrazňuje prirodzené pravdy, ktorých vnímanie zatemnila nevedomosť a hriech. Okrem iného pripomína, že ľudské telo je neoddeliteľnou súčasťou ľudskej osoby, že sloboda človeka predpokladá pre úplnosť jeho telesnej prirodzenosti osobu a že dôsledkom toho je ľudské telo nepoužiteľné, teda nemôže byť predmetom transakcií alebo zmlúv. Aj samotné darovanie orgánov sa môže vykonávať len za presne stanovených podmienok. Dobrá zvesť, ktorú dnes Cirkev hlása v konfrontácii s hnutiami nepriateľskými voči životu, zahŕňa aj hodnotu tela a ľudskej sexuality. Telo predstavuje základný rozmer osoby a vo svojej sexuálnej dimenzii je miestom medziľudského spoločenstva.

SMRŤ AKO OBZOR ŽIVOTA

Antropológiu inšpirujúcu antilife hnutia nemôžeme prijať nielen kvôli jej subjektivistickému racionalizmu, ale najmä preto, že jej princípom a cieľom je smrť konkrétneho človeka. Subjektivistická antropológia navádza človeka, aby hľadal svoje šťastie v sebe samom. Takáto antropológia tak vedie k strate zmyslu lásky.

OD LÁSKY K SMRTI

KU SMRTI LÁSKY

Túto antropológiu však prevyšujú ľudia, ktorí tvrdia, že ak sa chce človek ako jediniec presadiť, musí poprieť Boha, daný svet, ostatných ľudí a paradoxne byť ochotný poprieť aj samého seba. Všetko, čo podmieňuje ľudskú existenciu, sa vníma ako nič, čo zaťažuje svojbytnosť človeka. Tvrdí sa, že na to, aby sloboda vôbec existovala, musí byť svojbytnosť človeka absolútna. Aby bol človek slobodný, musí mať možnosť usmrtiť a dokonca aj možnosť usmrtiť seba, a to svojvoľne, bez toho, aby sa musel za to niekomu zodpovedať, nech by to bol už ktokoľvek. Ak sa smrť človeka považuje za relatívnu, ak sa napríklad hlása perspektíva osobného prežitia po smrti, tak sloboda jedinca sa vraj touto perspektívou, touto nádejou kompromituje a ohrozuje. Preto aby bol človek pánom svojho života a života druhých, musí byť pánom svojej smrti a smrti druhých.

Táto antropológia nielen vylučuje perspektívu osobného prežitia, ale aj možnosť odvolať sa na existenciu Boha. Ak by Boh existoval, bol by prekážkou slobody človeka. Aby sme boli úplní, sloboda človeka si vyžaduje smrť Boha. Je tu celkom zreteľný Feuerbachov vplyv.

To, čo robí človeka veľkým, je jeho pýcha, jeho bezpodmienečné potvrdenie sa v boji o život, v pohrdaní smrťou alebo v múdrosti sa jej podrobiť. Človek sa ako definitívne smrteľná bytosť realizuje v smrti a cez smrť.

Potom nás už neprekvapuje, že táto totálne ateistická a neľútostná antropológia v sebe zahŕňa popretie akejkol'vek rodičovskej alebo synovskej lásky a spoločenskosti. Ak rodičia súhlasia s touto antropológiou, tak dieťa, ktoré má prísť medzi nich, vnímajú ako úbytok svojho bytia, a ak sa skutočne narodí, tak aj ako úbytok svojho majetku. Majú záujem ho zničiť. Rodičia vnímajú eventuálnu prítomnosť dieťaťa ako uzurpovanie vlastného života. Z tohto pohľadu je pre rodičov neprípustné, aby ich dieťa znamenalo ich vlastnú smrť. To, čo rodičia dávajú dieťaťu, to si odriekajú. To, čo ono

je, to oni nie sú. Rodičia vnímajú svoje dieťa ako podstatné obmedzenie ich konečného bytia, ako znak totálnej pomínutelnosti.

Táto panovačná antropológia, ktorá je predzvesťou potratu a vraždenia detí, je očividne z obdobných dôvodov aj predzvesťou eutanázie zostarnutých rodičov, ktorú im zastarajú dospelé deti. Pretože život rodičov a to, čo majú, brzdí svojbytnosť a život detí, ktoré sa stali samobytnými. Smrteľný kruh sa uzatvára: Na to, aby bol človek slobodný, musí ovládať život od počiatku až po koniec.

Je azda potrebné dodať, že táto antropológia posadnutá smrťou má tragický dopad na život manželských párov? V zásade je skompromitovaná samotná myšlienka vernosti a spolu s ňou je zničené aj manželstvo. Kto sľubuje vernosť, sľubuje slobodne zvolenú závislosť niekoho, od koho očakáva trvalú účasť na realizácii svojho vlastného života. Z deštrukcie manželstva vyplýva ďalší dobre známy dôsledok: trivializácia sexuality, ktorá sa stáva promiskuitnou a oslobodenou od akejkol'vek zodpovednosti za odovzdávanie života.

Záverom treba povedať, že človek nevníma, že by nič od niekoho potreboval, ani od svojho bližšieho ani od Boha. Svoj život, ktorý zdieľa s ostatnými, vôbec nevníma ako dar od svojho Stvoriteľa. Človek je uzavretý vo vlastnej samote a na obzore má len svoj jasný a prostý zánik v totálnej a definitívnej smrti. Verí, že sa presadí a robí si ilúzie, že v tomto zvrhlom a výsmešnom vyjadrení slobody, ktorá je v skutočnosti jeho záhubou, nájde seba samého.

BOJOVÝ PORIADOK

Táto antropológia, ktorá posúva subjektivismus moderného racionalizmu na najvyšší stupeň, bude mať katastrofálnu politickú dohru. Človek, odsúdený po smrti na úplný zánik, sa môže rozveseliť predstavou, že šťastie sa nachádza v štáte, spoločnosti alebo trhu. Môže sa pokúsiť utešit' myšlienkou, že v štáte prežije len to, čo má v počínaní každého človeka univerzálny charakter.

Tak či onak, príznak smrti nachádzame ešte aj na tejto sociálnej úrovni. Človek, ktorý sa nazdáva, že na potvrdenie svojej slobody je oprávnený niekoho usmrtiť, sa považuje za kompetentného takto konať aj z vážnejšieho dôvodu, ak štát alebo trh sa vnímajú a prezentujú ako jediní dobrodinci, ktorí môžu človeka ohraničeného smrťou rozveseliť, utešit' alebo ochrániť pred jeho definitívnou smrťou. Vojna, rovnako ako aj usmrtenie, je oprávnená, aby štát, spoločnosť alebo trh boli slobodné v slobode, ktorá nemôže byť ničím ani zďaleka podmienená. Podobne ako táto antropológia zahŕňala odmietnutie lásky, tak so sebou prináša agresívna koncepcia spoločnosti alebo trhu odmietnutie iného „poriadku“ ako toho, ktorý je nanútený nadvládou najsilnejších.

Prichádzame k prameňu všetkých novodobých totalitných režimov, z ktorého dnes vyviera aj opovrhovanie ľudským životom. Požiadavka totálnej autonómie jednotlivcov jedného dňa dospeje k tomu, že sa zo smrti urobí absolútny koniec života. Túto požiadavku však prevezme raz štát, raz spoločnosť, inokedy trh. Ľudia odovzdávajú moc ovládať život ako aj smrť, ktorej sa toľko dožadujú, práve do ich rúk.

MARIAN ŽIAR

Návrat

kráľa Svätopluka

*Vitaj nám, Svätopluk, kráľ náš, kráľ starých Slovákov.
Víta ťa Slovensko, víta ťa Bratislavský hrad.
Víta ťa ľud náš, ktorý ti verný bol a vždy ťa mal rád.*

Vraciaš sa po tisícstošestnástich rokoch

- aká to preukrutne dlhá doba! -

*prichádzaš medzi svojich, už nových Slovákov,
ktorí si v pamäti udržali tvoje meno i tvoju slávu,
pre nás si vždy zostal kráľ náš, kráľ starých Slovákov.*

S tebou sa nám vracia starý dávny vek,

v tebe nám oživa hrad Devín i starobylá Nitra,

vracia sa Pribina i Rastislav s Cyrilom a Metodom,

s tebou sa nám vracia naša Veľká Morava,

cez teba národ náš sám seba poznáva.

Ty si bol kráľ náš, kráľ starých Slovákov,

na to si stále spomíname.

Ty si bol slávou nášho rodu,

ktorá nám aj dnes priniesla slobodu.

Aj po tisícročí žije tu národ Svätoplukov

a žiť bude stále, aj v pamäti pravnukov.

Prežili sme časy Tatárov i Turkov,

ich kruté plienenia, aj pustošenia kraja,

lúpeže bratříkov, zápasy o starobylosť rodu,

stavovské povstania, odvážne plány jakobínov,

osvietenský proces formovania reči i miesta národa,

obrany tvrdé proti násilnej maďarizácii,

až po víťazstvo sebaurčenia a sebarealizácie.

Prežili sme dve horúce vojny a jednu studenú,

dve totality kruté, časy Hitlera a Stalina.

*To stačí na skúšku národa i na skúšku práva,
aby sme konečne mohli povedať: Až teraz začína*

nový vek Európy, nový vek ľudí i národov v nej.

Preto ťa, Svätopluk, kráľ starých Slovákov,

s toľkou láskou vítame v tomto novom čase,

aby sme ako

rovní medzi rovnými,

slobodní medzi slobodnými

spoločne budovať mohli

zjednotenú Európu,

spoločnú vlasť našu.

Tá potrebuje aj Tvoju stopu!

Kráľ náš, Svätopluk,

vitaj medzi nami,

ochraňuj Slovensko,

prebývaj s nami.

Si prvý Európan,

jej dávny spolubudovateľ,

ktorý nám hovorí:

Žiadne nadpráva

Európa nedáva.

Nijaké kotliny, ani doliny.

Občania Európy, všetci ste rovnakí.

To je náš osud i sila Európy!

Jeden z najväčších súčasných ekonómov Randall Wray (1) napísal futuristickú poviedku (uverejnil ju 30. 5. 2010), ktorá je síce v prvom rade zábavná, no zámerom jej tvorcu bolo viac. Chce ňou čitateľa vystrihať pred istými javmi v súčasnej americkej spoločnosti a naznačiť mu, aká môže byť jeho ani nie veľmi vzdialená perspektíva. Ponechávame na čitateľa, aby sám posúdil, nakoľko je poviedka, určená predovšetkým americkému čitateľovi, aktuálna aj pre nás.

WASHINGTON, 7 novembra 2017*.- Včera predseda Kongresu Dennis Kucinich (2) zložil prísahu ako prezident Únie v zastúpení prezidenta Jeba Busha(3), ktorý utiekol do Riadu, Saudskej Arábie. Na palube prezidentského lietadla tam išiel hľadať útočisko v obrannom komplexe jeho otca, ktorý sa nachádza v podzemí paláca rodiny bin Ladina. Viceprezident Dick Cheney, ktorý je v kóme od augusta, kedy utrpel pätnásť srdcový atak, bol vyhlásený za nespôsobilého vykonávať svoju funkciu. Uradujúci prezident Kucinich okamžite vyhlásil rozsiahly balík opatrení na prekonanie Veľkej depresie, ktorá sa začala svetovou finančnou krízou ešte roku 2007. Obyvateľstvo vyzval na zachovanie pokoja a požiadal vodcov Revolučnej armády Strany čaju (4), ktorá oblieha hlavné mesto Washington, aby odvolali útok ohlásený na dnes, práve na deň 100. výročia Bolševickej revolúcie v Rusku. Náčelník Dick Armeý(5) povedal, že je ochotný stretnúť sa s úradujúcim prezidentom a prešľachovať možnosť zastavenia paľby za podmienky, že jeho milicionári si budú môcť zobrať domov svoje zbrane.

Ako sa zdá, prezident Kucinich nariadil námornej pechote, aby v prvých hodinách dnešného dňa zaútočila na sídlo Goldman Sachs na Manhattane. Napriek tomu, že prichádzajú správy o streľbe z krátkych zbraní, informuje sa, že väčšina zo 6 000 zamestnancov spoločnosti bola vypudená bez boja a už sú na ceste do rôznych zájateckých táborov rozmiestnených na území metropoly New York. Výkonný riaditeľ Timothy Geithner(6) bol zajatý na letisku La Guardia(7) práve keď sa usiloval nastúpiť na súkromné prúdové lietadlo nasmerované pravdepodobne do Riadu. Podľa jedného anonymného zdroja Geithner sa sťažoval, že prezident Bush by ho bol nechal zastreliť napriek tomu, že mu sľúbil ochranu. Prezident Kucinich vyhlásil, že Geithner čelí obvineniu z podvodu, sprenevery a daňových únikov. Záležitosť prepukla už roku 2012, ale odložili ju, pretože ex-prezidentka Sarah Palinová(8) nariadila prokuratúre, aby zastavila vyšetrovanie ministra financií. Prezident Kucinich povedal, že Goldman, posledná banka, ktorá zostala v USA, by mala byť znárodnená. Ubezpečil vlastníkov vkladov, že banka bude v pondelok opäť otvorená, ale bude už pod správou skupiny správcov vymenovaných prezidentom a riadených Williamom Blackom(9). Všetky poistené vklady zostanú garantované, no je toho názoru, že iný druh nárokov nebude uznaný. Oznamuje sa verejnosť, že agenti FBI pristúpili ku konfiškácii všetkých aktív súčasných i bývalých zamestnancov Goldman. Boli tiež vydané zatýkacie rozkazy na ex-ministrov financií Paulsona, Rubina, a Summersa.

Balík opatrení prezidenta Kucinicha obsahuje o. i. nariadenie na úplné a všeobecné anulovanie dlhov. Podľa tejto úpravy všetky dlhy súkromníkov sa považujú za nulité. Dôsledky toho nie sú úplne jasné, ale dnes index platobnej neschopnosti dosahuje už takmer 95% v takmer všetkých modalitách dlhov. Rôzni ekonómovia deklarovali, že nový prezident neurobil nič, iba zobral na vedomie jestvujúcu realitu, ale iní tvrdia, že vlastne poskytol zákonnú podporu okupantom obydli zaťažených nespĺčanou hypotékou, ľudom, ktorí napriek výzvam a rôz-

Veľká depresia a revolúcia roku 2017

nym formám nátlaku odmietajú opustiť už celých uplynulých 10 rokov „svoje“ obydlia. Vzniklo hnutie svetových rozmerov, ktoré v „Jubilejnom roku“ prišlo s nátlakom zameraným na podporu anulovania dlžôb, v dôsledku ktorých prepukla celá kríza. Navrhované opatrenia, ktoré boli pokrstené ako „New Deal 2.0“, obsahujú tiež univerzálnu garanciu zamestnania a mzdy ľudom, ktorí sú teraz bez zamestnania. Ich počet v celej krajine sa odhaduje približne na 75 mil. práceschopných osôb. Plán sa zdá byť odzvou na návrh, ktorý kongresman Kucinich predniesol v Snemovni reprezentantov roku 2011. Zdroje na tento program by obstarával rozdeľoval Washington, ale projekty by sa formulovali a gestovali na lokálnej úrovni. Svojho času Kucinich tvrdil, že program „by sa robil na podmienky pracujúcich, a to takých, ako sú a tam kde sú“, poskytujúc životné minimum jeho účastníkom a potrebné služby i infraštruktúru obciam. Na otázku, z čoho by štát platil tento program, kongresman Kucinich vtedy odpovedal: „Prostredníctvom bankových akreditívov, za predpokladu, že je to jediný spôsob, ako platiť spotrebu zvrchovaného štátu“.

Pravda, jeho návrh zákona neprešiel ani cez komisiu, ktorá ho prejednávala; ukázalo sa tak, že správca vysokorizikových fondov Pete Peterson dovedol do konca širokú kampaň o dávkach v prospech všetkých členov komisie, ktorí sa zapodievali oponentúrou zákona (a hoci nikdy nebol obvinený z deliktu, vždy bolo podozrenie, že by tu mohla byť spojitost' medzi odmenami členov komisie a zamietnutím Kucinichovho návrhu).

Prezident Kucinich vyhlásil aj nový „Marshallov plán“ pre vojnu zdevastovanú Európou, ktorá upadla prakticky do anarchie, keď sa koncom roku 2010 rozpadla EÚ. Vyzval vojská talianskych Červených brigád, aby skončili svoje obliehanie Berlína. Prísľúbil uviesť do činnosti vzdušný most a doviezť potraviny miliónom hladujúcich Európanov, aby mohli pokračovať v priemyselnej produkcii a následne začali veľkoryso zvyšovať vnútornú spotrebu. Prihováral sa za skončenie rozpočtovej prísnosti a zdôraznil, že nakoľko každý národ po krachu eura prijal svoju vlastnú menu, všetci spĺňajú podmienky, aby „ich spotreba išla na ľarchu a z kreditu bankárov“. Teda, platí zásada, že „všetko, čo je technologicky možné, je možné aj finančne“, vyhlásil.

Wall Street sa pozviechal hneď potom, ako sa dozvedel tieto správy a index Nasdaq dosiahol nové maximum takmer 250, zatiaľ čo Dow siahla až k 1150 (najvyššie úrovne od veľkého krachu v októbri 2011). US dolár posilnil súčasne s týmito správami tiež, a to na úroveň 52 USD/1 čínsky juan. Optimizmus sa preniesol aj na japonské trhy, držiak Jen okolo úrovne 132/1USD.

Vo svojej deklarácii prezident Kucinich povedal, že dlhý „zlý sen“ sa skončil. Použil zmierlivý tón pri odpovedi na otázku o aktivitách vlády prezidenta Obama v prvých rokoch Veľkej depresie, lebo mnohí sú presvedčení, že vtedy veril v Obamove podmienky pre Veľký krach. „Pozrite sa, prezident Obama, rovnako ako jeho nasledovníci, sa riadili radami ekonómov (ktorí neprestávali hlásať zásadu „viac a viac rozpočtovej prísnosti“), čo bolo veľmi podobné tomu, keď málo múdri lekári zvykli púšťať žilou svojim pacientom až dovtedy, kým ich nezabili. Boli a ešte sú dezorientovaní. Sľubujem vám, že vyhodím všetkých ekonómov z mojej vlády. Nebudem žiadať ani poslúchať

rady ekonómov“. Po desiatich rokoch útrap na ceste z druhej Veľkej depresie, si národ konečne uľahčene vydýchne.

Prezident uvádza skúsenosti Číny, Indie a Botswany, jediných štátov, ktoré dokázali uniknúť Veľkej depresii. Pripomenul, že presne pred desiatimi rokmi HDP a priemerná životná úroveň v USA boli mnohonásobne vyššie ako v ktoromkoľvek z týchto štátov. V skutočnosti Botswana bývala predmetom posmechu kvôli jej politikám, ktoré vyvolávali hyperinfláciu. Okrem toho, každý z týchto štátov dal garanciu práce každému občanovi a rozvíjal programy, ktoré zabezpečili plnú zamestnanosť so stabilnými platmi a cenami. Zatiaľ čo sa nezamestnanosť škandalózne zvyšovala po celom svete, tieto tri štáty sa tešili plnej zamestnanosti a stúpajúcej životnej úrovni. Fakticky všetky tri prekročili priemernú úroveň reálnych príjmov domácností v USA. Prezident Kucinich povedal, že Botswana ponúkla vyslať poradcov, ktorí by pomohli opäť uviesť do chodu finančnú a menovú politiku USA. Vyhlásil, že sa skončili dni nerozvážnej rozpočtovej prísnosti a sľúbil „spotrebovať všetko, čo znemožňuje, aby naši pracujúci a naše národné továrne mohli pracovať na plný výkon“. Podľa istých informácií jedna skupina ekonómov deklarovala svoju podporu pre program (prostriedky) prezidenta Kucinicha. Medzi nimi je aj niekdajší prezident Americkej centrálnej banky (FED) Alan Greenspan(10), ktorý v začiatkoch depresie odvolal svoju bývalú vieru vo všemohúcnosť trhovej ekonomiky. Postupom času však prešiel na pozície najkrajnejšej ľavice, uskutočňujúc jej reformy, ktoré siahajú od socializovaného zdravotníctva k úplnému odstráneniu súkromného vlastníctva výrobných prostriedkov. Zatiaľ čo niektorí ekonómovia sa usilovali zabrániť verejným vystúpeniam Greenspana, zdôvodňujúc to tvrdením, že ide o „senilného starca“, iní signalizovali, že jeho prednášky sú veľmi presvedčivé v porovnaní s tým, čo zvykol hovoriť v čase, keď bol prezidentom FEDu. Súčasný svedecký výpovede Greenspana, dávneho učeníka Ayn Rand(11) obsahujú pochmúrne odvolávanie sa na Marxu, Lenina a Rozu Luxemburgovú. Zasadzoval sa tiež za zrušenie FEDu argumentujúc tým, že menová politika a finančná politika sa musia robiť spoločne na ministerstve financií.

POZNÁMKY:

[*] Niektoré z popisovaných udalostí neboli v rozpore so skutočnosťou.

[**] Vlastne, žiadna z udalostí tu popísaných sa ešte nestala, avšak niektoré z nich sú dost' pravdepodobné.

1. L. Randall Wray - je jedným z najrešpektovanejších ekonomických analytikov v USA. Spolupra-

cuje na projekte Newdeal 2.0 a publikuje pravidelne v New Economic Perspectives. Je profesorom ekonomie na University of Missouri-Kansas City a výskumným pracovníkom „Center for Full Employment and Price Stability“. Bol prezidentom Association for Institutional Thought (AFIT) a vytvoril časť správnej rady Association for Evolutionary Economics (AFEE). Randall Wray pracoval dlhý čas na analýzach problémov menovej politiky, makroekonomiky a na politikách plnej zamestnanosti. Je autorom Understanding Modern Money: The Key to Full Employment and Price Stability (Elgar, 1998) y Money and Credit in Capitalist Economies (Elgar 1990).

2. Dennis Kucinich - * 8. 10. 1946, pôvodom Chorvát, r.kat., člen Snemovne reprezentantov Kongresu USA za DS, už v primárkach (2004,2008) neúspešný dvojnásobný kandidát na prezidenta USA, považovaný za extrémneho ľavicára, (v našich pomeroch stredoľavica), odsudzoval inváziu USA do Iraku, v Kongrese žiadal postaviť pred súd za vojnové zločiny Dicka Cheneyho.

3. Jeb Bush - * 11. 2. 1953, brat exprezidenta USA G.W.Busha, člen Republikánskej strany, v súčasnosti zástupca guvernéra štátu Florida.

4. Strana čaju - „Strana občianskeho protestu“- nespokojní občania manipulovaní extrémnymi pravicármi pôvodne členmi Republikánskej strany - zameraná na kritiku a protesty proti Obamovej sociálnej politike. Pred časom sme o nej v Kultúre priniesli podrobnejšiu informáciu.

5. Richard Keith „Dick“ Armeý - * 7.7.1940, republikán, bývalý vodca Snemovne reprezentantov, bol jedným z architektov „Republikánskej revolúcie“ v deväťdesiatych rokoch, počas ktorých republikáni získali väčšinu v oboch komorách Kongresu USA (po prvý krát za uplynulých štyridsať rokov) a bol

tiež prvým autorom republikánskej Zmluvy s občanmi. V súčasnosti sa aktivizuje ako organizátor protestov proti Obamovi a jeho politike „utrácania“ vlády (reforma zdravotníctva, sociálneho systému a pod.).

6. Timothy Geithner - minister financií Obamovej vlády, predtým prezident Federálnej rezervnej banky USA.

7. LaGuardia je letisko v štvrti Queens na Long Islandu v NY. V číslu letov z LaGuardie smeruje do vnútrozemia USA a Kanady, pretože obvodové pravidlo zakazuje lety dlšie ako 2400 km. Väčšina medzinárodných a medzikontinentálnych letov odávajú letiská Kennedyho a Newark.

8. Sarah Palinová - neúspešná republikánska kandidátka na úrad viceprezidenta USA vo voľbách v roku 2008 a guvernérka štátu Aljaška. Patri k ultrakonzervatívnemu krídlu Republikánskej strany a najzúrivejším kritikom Obamovej politiky.

9. William Kurt Black - * 6. 9. 1951, autor a tvorca bankových regulátorov. Je uznaným expertom v oblasti verejných financií.

10. Alan Greenspan - * 6. 3. 1926, prezident Americkej centrálnej banky (FED) v roku 1987-2006. V roku 2003 vyhlásil v americkom senáte, že „to sme dlhé roky mohli sledovať na trhoch je, že bankové deriváty boli mimoriadne užitočným prostriedkom na prenos rizik z osôb, ktoré ho nie sú schopné prevať, na tie, ktoré sú pripravené a schopné takého riziko niesť“. Neskôr, v začiatkoch ekonomickej krízy, v roku 2008, sa obvinil, že počas svojho mandátu umožnil búrlivý rozvoj spomínaných finančných derivátov, ktoré sa považujú za jednu z najvýznamnejších príčin vzniku súčasnej krízy.

11. Ayn Rand, - pseudonym Alissy Zinovievny Rosenbaumovej * v Petrohrade 2.2.1905, + 6.3.1982 v NY v USA), filozofka a spisovateľka preslavená svojimi bestsellermi Prameň a Povstanie v Atlase. Rozvíjala filozofiu objektívizmu. Bola zástankyňou racionálneho egoizmu a individualizmu a kapitalizmu laissez-faire, argumentujúc, že je to jediný ekonomický systém, ktorý umožňuje byť ľudským a žiť ako človek, tzn. konať v súlade so svojim rozumom. Absolútne zavrholala socializmus, altruizmus a náboženstvo.

Preložil Jozef Hušek



Kresba: Andrej Mišanek



Kresbička drobná... visí aj v Považskej Bystrici

Júnové prvopiatkové dopoludnie sa v koncertnej sále Základnej umeleckej školy v Považskej Bystrici nieslo v duchu literárno-umeleckej prezentácie novej básnickej zbierky pre deti a mládež od Teodora Križku s názvom Kresbička drobná navždy visí v ráme, ktorá bola taktiež spojená s výstavou obrazov Zuzany Vaňousovej, sestry slávneho slovenského herca Jozefa Kronera. Práve obrazovú stránku zbierky sa podujala Zuzana Vaňousová - v symbióze s



veršami Teodora Križku - obohatiť svojimi ilustráciami, ktoré sú v originálnom podaní maľbami na skle. Keďže v rodine Kronerov nie je núdza o talenty z rôznych umeleckých odvetví, tak Považskú Bystricu poctila svojou návštevou aj známa slovenská herečka, a dcéra spomínaného herca Jozefa Kronera, pani Zuzana Kronerová. Jej umelecký prednes vybraných básní z danej zbierky bol nádherným uzavretím tohto piatkového dopoludnia. Keďže som začal resumé tohto podujatia od jeho konca, späť ozrejším aj ďalšie sprievodné udalosti, ktoré v uvedený deň spríjemnili umelecký zážitok prítomným hosťom.

Úvod patrilo hudobnému a hereckému vystúpeniu žiakov z miestnej základnej umeleckej školy. Svojimi výkonmi a estetickým cítením, interpretáciou autorových básní, cez prizmu výrazu pohybov tela, spevu a hovoreného slova, ukázali, že aj dnes nám rastú nové talenty, ktoré okrem prijímania často pochybných hodnôt súčasného sveta - doslova nútene servírovaných mnohými médiami - dokážu rozpoznať a umelecky verne znázorniť pravé hodnoty, siahajúce do hĺbín tradičnej slovenskej kultúry, života prostého slovenského ľudu a jeho chápania zmyslu viery, dobra, lásky atď. Po vystúpení žiakov mali možnosť zúčastniť sa hostia vstúpiť do plodného dialógu s básnikom Teodorom Križkom a výtvarníčkou Zuzanou Vaňousovou.

K tejto skutočnosti sa mnohí odhodlali a výsledkom bola podnetná diskusia, ktorá ozrejmla, čo viedlo oboch autorov k vzájomnej spolupráci a čo ich vôbec inšpirovalo vytvoriť to, čo ponúkajú súčasnému percipientovi. Teodor Križka poznamenal, že v súčasnosti má šťastie na stretnutie s ľuďmi, ktorých práve potrebuje. Zuzana Vaňousová zareagovala, že aj kvôli tomuto básnikovmu šťastiu prežíva skutočne nádhernú starobu. Pretože sa naplno venuje tomu, čo v nej dlhé roky prebývalo a čím môže dnes potešiť všetkých záujemcov o výtvarné umenie.

Bolo to veľmi vydarené a prínosné podujatie. V neposlednom rade treba oceniť vynikajúcu prácu organizátorov - pracovníkov Považskej knižnice a Základnej umeleckej školy v Považskej Bystrici - ktorí v podstatnej miere prispeli k tomu, aby v kontexte preferovania duchovných a kresťanských hodnôt, nezostávali podobné literárno-umelecké prezentácie a vystúpenia len v podobe nenaplnených plánov a na chvoste za velebením postmoderných (často dekadentných) hodnôt.

Verím, že toto podujatie bude príkladom pre mnohé ďalšie kultúrne a osvetové inštitúcie, ktoré sprístupnia v podobnom duchu súčasným prijímateľom dôležité okamihy a hodnoty umeleckej tvorby, ktorá je viacerými slovenskými

„pracovníkmi“ v oblasti umenia - znávaná práve kvôli ich duchovnému a kresťanskému akcentu.

JÁN GALLIK

GLOSÝ O SLOVENČINE

„SVADOBNÉ CENTRUM“

ALEBO

SLOVENČINA PRE SILNÉ NERVY

Roztrhlo sa nám vrece s „centrami“ najrozmanitejšieho druhu. Ešte donedávna sme mali na našom sídlisku zdravotné stredisko, dnes už máme namiesto neho zdravotné centrum. Obchod s potravinami, do ktorého sme chodievali ráno o šiestej kupovať rožky a tvarohové koláčiky, sa nám zmenil na obchodné centrum a povráva sa, že po najnovšej úprave fasády a cien bude z neho dokonca shopping centre. Od zajtra si kupujeme párky s horčicou v novom fast foode, ktorý má v podnázve pre menej vzdelaných občanov vysvetlenie centrum rýchleho občerstvenia. Aj sklad potravín vo vedľajšej ulici sa nám zmenil na „logistické centrum“ a kultúrny dom na námestí nám prerobili na centrum voľného času.

Okolo nás samé centrá a my nevieme, čo s nimi. Kamkoľvek sa pohneme, vytvárajú sa okolo nás nové a nové kruhy a okolie centier. Centrálné prifarbené názvy inštitúcií a prevádzok nás starších poriadne dezorientujú. Vo vlastnom meste bez sprievodcu z mestského informačného centra už nerozoznávame, kde je stred mesta, kde sú predmestia, kde je sever, kde je juh. Ešteže z diaľky, zo samého konca nového sídliska bliká na nás centrum... už ani nevieme, čoho je to centrum, lebo bez okuliarov kúpených v centre očnej optiky tak ďaleko nedovíďme. Lenže za ním je ďalšie centrum, pravdepodobne mestské deratizačné centrum, za ním ďalšie...

Čo sa s tým dá robiť?

Voľakedy to bolo jednoduchšie. Boli iba dva druhy centier: stranické centrum v Prahe, ktoré sa zaoberalo centrálnym riadením spoločnosti, niekedy aj hospodárstva, a niekoľko našich domácich protištátnych sprisahaneckých centier, ktoré sa po preriedení na centrálnych popraviskách (na Pankráci a na dvore Justič-

ného paláca v Bratislave) doživotne zaoberali páraním peria a lepením obálok.

Svet sa odvtedy zmenil. Práve dnes sme zaznamenali jedno doslova „strašné“ centrum. Je to predajňa stavebných výrobkov v Tepľej (radšej nevedieme v ktorej), ktorá má na bráne i na streche polmetrový nápis „STREŠNÉ CENTRUM“. Ambiciózna firma tu za železnou bránou predáva krytinu. Prečo tam nenapísali, že predávajú drevo na krov, hrady, hranolčeky, dosky, laty, latky, škridlu, plechy, ríny, háky a konzoly? Dovoľte! Pomenovať také materiály obyčajnými slovenskými slovami? To by bolo pod našu úroveň!

Mánia pomenovať obchody, výrobné, služby, zariadenia a prevádzky výrazom „centrum“ zasiahla každú dedinu a dnes nepozná hranice.

Najzaujímavejšie zo všetkých centier, ktoré sme na Slovensku objavili, je však nepochybne „SVADOBNÉ CENTRUM“. Objavilo sa v jednom malom meste, nazvime ho Bánovce. Toto centrum určite upúta každého, kto sa chce zasnubiť, oženiť, vydať alebo aspoň zatancovať si pri dobrej svadobnej muzike. Názov tohto centra človeka vábi, láka aj zväzda naraz: poďme spolu riešiť centrálné otázky života dospelého jedinca, zrelého individua! Vstúpme do samého stredu udalostí, ktoré nás skôr či neskôr neminú!

Naše mozgové centrum okamžite reaguje: Ideme? Vstúpime? Budú tam dávať aj svadobné koláče? Punčové rezy s plnkou? Ujde sa nám u nich aj po štamprlíku?

Škoda, že panorámu tohto „SVADOBNÉHO CENTRA“ narúša veľké, nepochybne prosperujúce „POHREBNÉ CENTRUM“, ktoré práve stavebne rozširujú a logisticky modernizujú kúsok vyššie oproti. Odtiaľ vedie priama cesta na CENTRÁLNY MESTSKÝ CINTORÍN.

BLAŽEJ BELÁK

Povinnosť brániť pravdu

(Dokončenie z 1. strany)

Nikdy nezabudnem na konferenciu rodiacej sa religionistiky v Miláne, na ktorej istý rabín vo svojej porovnávačej štúdií troch hlavných náboženstiev konštatoval: „Katolícka cirkev prestala rásť a šíriť sa po svete, odkedy stratila odvahu exkomunikovať.“ Vtedy sa mi to zdalo odvážne a nie dosť fundované zjednodušovanie situácie. No ubehnuté polstoročie, zdá sa, potvrdzuje toto dávne konštatovanie, keď pápež Benedikt XVI. definuje súčasný stav ako „dramatickú situáciu Cirkvi“.

Pre hĺbkové diagnostikovanie tejto cirkevnej krízy môže byť užitočný metodologický postup, ktorým som uviedol túto rozpravu. Vypočujme teda osobne nijako nezaujateho, ale kompetentného historika a sociológa, profesora na troch univerzitách v Belgicku, ktorý sa dopracoval za všeobecne uznávaného znalca stredovekých dejín a v ich rámci za najlepšieho odborníka na dejiny rehoľných rádov onej epochy. Bol to prof. Léo Moulin (1909 - 1999). Osobne nezatajoval svoj laicizmus, agnosticizmus a ateizmus blízky panteizmu. Vstúpil aj do slobodomurárskej lôže, ale po určitom čase ju opustil. Vysvetľoval to tým, že často je to nevyhnutná podmienka na postup v kariére na univerzitách, v žurnalizme,

vo veľkých vydavateľstvách, lebo vzájomná pomoc „bratov murárov“ nie je žiaden mýtus, ale je to stále aktuálna realita. V dlhom rozhovore s významným talianskym publicistom a redaktorom Vittorio Messorim v roku 1990 prof. Moulin vyhlásil: „Dajte za pravdu mne, starému nevercovi, ktorý sa do toho rozumie: Je to vrcholné dielo protikresťanskej propagandy, že sa jej podarilo vytvoriť v kresťanoch, a najmä v katolíkoch, akési zlé svedomie. Všetpili do nich neistotu, ak nie priam hanbu za ich dejiny. Zúrivým nátlakom od reformy až podnes dokázali vás presvedčiť, že ste zodpovední za všetky alebo za takmer všetky zlá vo svete. Paralyzovali vás v masochistickej autokritike, aby neutralizovali kritiku toho, čo nastúpilo na vaše miesto.“

Feministky, homosexuáli, obdivovatelia a ctiteľia Tretieho sveta, pacifisti, exponenti všetkých menších, disidenti a nespokojenci všetkých druhov, vedci, humanisti, filozofi, ambientalisti, animalisti, laickí moralisti - od všetkých týchto ste si nechali predkladať účty, neraz falšované, bez toho, či takmer bez toho, že by ste s nimi diskutovali. Nejestvuje historický problém, omyl alebo utrpenie, ktoré by vám neboli pripisovali. A vy, často ne-

znali vašich vlastných dejín, nakoniec ste to uverili, a tým ich aj podporili. Avšak ja, agnostik, ale historik, ktorý sa snaží byť objektívny, vám hovorím, že musíte reagovať v mene pravdy. Lebo často to nebola pravda. A keď aj niekde je niečo pravdy, ostáva tiež pravdou, že pri výslednom hodnotení dvadsiatich storočí kresťanstva svetlá veľmi vysoko prevažujú nad tieňmi. Tak teda: Prečo z vašej strany nevyžadujete vyúčtovanie od tých, ktorí vám predkladajú účty? Azda boli lepšie výsledky toho, čo prišlo po tom? Uvedomujete si, z akých kazateľní skrúšene počúvate určité kázanie? Tá nehanebná lož o „temných storočiach“, lebo boli inšpirované vierou v Evanjeliá! Prečo potom všetko to, čo sa nám zachovalo z oných čias, vykazuje takú fascinujúcu krásu a múdrosť? Aj pre dejiny platí zákonitosť o príčine a následku.“

Ak takýto je názor nezaujateho, cudzieho v tom zmysle, že nepatrí ani do tábora kresťanov, ani medzi nepriateľov kresťanstva, ale kompetentného historika, - tak si myslím, že my všetci by sme sa mali nad touto situáciou vážne pozastaviť a konať to, čo je naša povinnosť: aby sme sa nebáli, ale odvážne a dôsledne bránili pravdu.

MILAN S. ĐURICA

(Pokračovanie z predchádzajúceho čísla)

PŮVOD SLOVA GERMAN

Nemci ako „najpravejší“ Germáni pre pomenovanie Germán na počudovanie nemajú jednoznačné vysvetlenie. Odpoveď je hľadaná v latinčine, kde slovo germanus znamená: z tých istých rodičov, rodný, vlastný resp. pravý, opravdivý, skutočný. Ako pojmový prienik týchto výrazov môžeme použiť slová „pôvodný - spríbuznený“ a možno ho chápať tak, že Germáni bolo označenie pre pôvodných obyvateľov Európy, ktorí boli navzájom v príbuzenskom pomere, čo by sme z dnešného vnímania štruktúry obyvateľstva mohli pokojne označiť, že išlo o množstvo kmeňov tvoriacich jeden národ.

Avšak latinský termín germanus je dôsledkom, nie pôvodným slovom, podľa ktorého boli Germáni pomenovaní, to znamená, že slovo german bolo prevzaté do latinčiny, pričom v jazyku Germánov muselo znamenať čosi konkrétne. Cudzí pôvod (z pohľadu Rimanov) priamo potvrdzuje Tacitus vo svojej Germánii, kde v druhej kapitole uvádza 5:

Názov Germánia je vraj nový, daný len nedávno, pretože si tí, ktorí prví prekročili Rýn a zahnali Galov, dnešní Tungri, vtedy hovorili Germáni. Toto meno patriace jednému kmeňu, nie celému národu, sa pomaly rozšírilo, takže potom sa menom Germáni označovali všetci porazení, myslím, že zo strachu pred víťazmi a čoskoro si tak hovorili i oni sami.

Tacitus sa netají neistotou v pôvode mena German, pričom predpokladá, že pochádza od názvu kmeňa menom Tungri. Tungri je však ich dnešný názov (v čase Tacita), pričom kedysi, keď predkovia Tungrov prekročili Rýn, si Tungri hovorili Germáni.

Samotné Germánske kmene sa delili na niekoľko základných skupín. Plinius Starší v Prírodovede 4,9 19 uvádza:

Je päť germánskych kmeňov: Vandali, ku ktorým patria Burgodiani, Varini, Charini a Gutóni; druhý kmeň tvoria Inguaeóni, ku ktorým patria Kimbri, Teutóni a Chaukovia; najbližšie k Rýnu sídlia Istiaeóni, ku ktorým patria Sikambri; najbližšie k Stredomoriu sú Hermiáni, ku ktorým patria Svěbi, Hermunduri, Chatti a Cheruskovia...

Zhruba to isté tvrdí i Tacitus 5:

Manno mal troch synov, podľa ktorých sa nazývajú Ingaevones sídlia najbližšie k Oceánu, Hermiones vo vnútrozemí a Istaevones, čo sú všetci ostatní. Niektorí tvrdia, veď s dávnymi časmi možno nakladať ľubovoľne, že bolo viac božích synov a viac názvov kmeňov - Marsos, Gambriovos, Suebos, Vandilios, to sú vraj tie pravé starobylé mená.

Vo vnútrozemí a najbližšie k stredomoriu teda sídlili Hermiáni. K týmto Hermiánom patrili Svebi (Sloveni), Hermunduri (Tacitus ich radí k Suebom), Chatti a Cheruskovia. Tacitus tiež uvádza 5:

Starobylými piesňami, ktoré sú ich jediným prostriedkom ako si pripomenúť minulosť, oslavujú Germáni boha Tuistona, zrodeného zo zeme. Prisudzujú mu syna Manna, praotca zakladateľa ich národa...

Germáni svoj pôvod odvodzovali od vnukov božského Tuistona, ktorí boli zakladatelia ich kmeňov. Ich mená (Ingaevon, Hermion a Istaevon) sa stali označením akéhosi širšieho zoskupenia kmeňov (podľa Tacita). Avšak tento údaj je možné vnímať aj inak. Skrz božský pôvod je skôr pravdepodobné, že mená Ingaevon, Hermion a Istaevon sú mená božstiev, ktoré jednotlivé kmene uctievali. Nepriamo to potvrdzuje i samotný Tacitus, ktorý toto delenie spomína iba raz a to hneď na začiatku, v druhej kapitole, kde uvádza božský pôvod. Neskôr, pri opise členenia jednotlivých germánskych kmeňov, mená Ingaevon, Hermion a Istaevon už nespomína. Tie naopak, aj keď nepriamo, nachádzame v časti, kde opisuje ich náboženstvo.

Nenápadná poznámka o tom, že bolo viac božích synov a viac názvov kmeňov - Marsos, Gambriovos, Suebos, Vandilios, a že to sú vraj tie pravé starobylé mená, celý tento obraz božstiev dotvára. Zreteľne tu možno vidieť náboženskú jednotu, kde takmer každý kmeň

Hypotéza • Hypotéza • Hypotéza

OSKÁR CVENGROSC

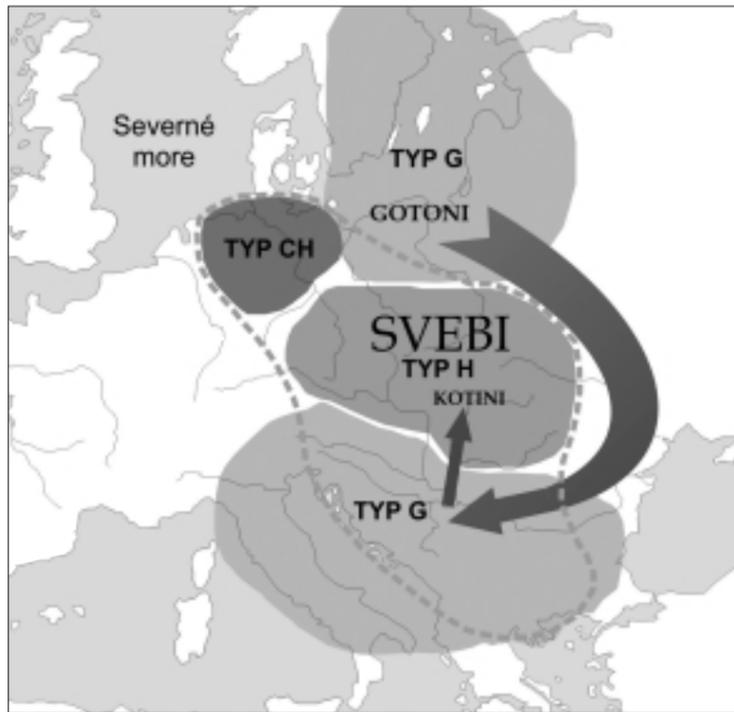
Sloveni - najgermánskejší Germáni? (2)

uctieval božstvo iného mena, pričom však ich pôvod bol rovnaký, odvodený od toho istého Manna.

V tých časoch, podľa všetkého, v Európe jestvoval typ náboženstva, ktorý je možné priradiť k súčasnému hinduizmu. Samotný germánsky Manno má v hinduizme svojho dvojníka v podobe svätca menom Manu. Manu bola postava pokračovateľa ľudstva - prvého muža, ktorý mal určovať smer sveta po jeho zániku. V príbehu podobnom biblickému Noemovi zachránil časť stovrenia pred zničujúcou potopou.

Germánsky Manno bol zakladateľom národa, rovnako ako hinduistický Manu. Hermion, ako boží syn Manna, bol pravdepodobne ústredným božstvom všetkých Hermionov, uctievačov boha Hermiona, od ktorého títo odvodzovali svoj pôvod. K týmto Hermionom patrili i Svebi (Sloveni).

Hermiáni, inak povedané Hermani, teda uctievali boha Hermiona, či Hermana, boha, ktorému Gréci hovorili Hermes. Gréci sa nachádzali v bezprostrednej blízkosti Germánskej vetvy Hermionov, nachádzajúcich sa najbližšie k Stredomoriu, preto uctievanie toho istého božstva je veľmi pravdepodobné (rovnaká haploskupina R1a).



Tento Hermes/Herman/Hermion bol zjavne pomerne rozšíreným božstvom v strednej a juhovýchodnej Európe, v oblasti obývanej aj v súčasnosti potomkami uctievačov boha Hermiona - Slovanmi. Podľa sa pozriť, v akých formách sa výraz Hermes vyskytuje v súčasných Slovaných jazykoch: Germes (rus.), Germes (ukr.), Chermes (bul.), Chermes (srb.), Chermes (mac.), Hermes (chor.), Hermes (slov.), Hermes (čes.), Hermes (pol.), Hermes (slovi.).

Hermes má teda v slovaných jazykoch tri varianty: Hermes, Germes, Chermes, obdobne ako Hadi, Gadi (Goti), Chadi (Chati). V tomto duchu by sme Germánske kmene mohli rozdeliť podľa ich názvov (podľa Tacita) do troch základných jazykových skupín.

• TYP-H: používali Germáni žijúci v strednej Európe v povodí Dunaja, a severovýchodne od Tatier. Možno to odvodíť od pomenovania jednotlivých kmeňov ako Hermunduri, Harios, Helveconas, Helisios 9

• TYP-CH používali Germáni na severozápade Germánie - Chatti (Hadi), Chamavos, Chasuarii, Chauci, Cherusci. Tento typ možno chápať aj ako variantu či podskupinu typu H.

• TYP-G používali kmene na severe a neskôr aj na juhu - Gones, Goti (Gadi), Ostrogóti, Visigóti

Určite nie je náhodou, že toto členenie zodpovedá aj jazykovému členeniu súčasných Slovanov. TYP-H sa okrem slovenčiny v súčasnosti používa v češtine, hornej lužickej srbčine (Chatti), v ukrajinčine a Bieloruštine (Harios, Helveconas, Helisios) i v časti ruských nárečí. TYP-G je typický pre Srbov, Bulharov a Rusov. Poliaci, Chorváti a Slováci sú niekde medzi oboma typmi, čoho príčinou je historicky preukázateľná migrácia a prienik jazykovej skupiny TYP G (Goti) na územia, ktoré boli obývané obyvateľstvom používajúcim jazyk TYP H.

TYP-CH je čisto hypotetický, a pravdepodobne ani nikdy neexistoval. Spoluhlásky H, K, G, CH majú v slovanských jazykoch (a nielen v tých) zvláštne postavenie. Množstvo slov jednotlivých slovanských jazykov sa od seba navzájom líšia práve zámennou týchto písmen. Vzájomná variabilita je tak obrovská, že je

mán označujúceho príslušníka starovekého národa. A najbizarnejšie na tom všetkom je, že ako Srbi a Macedónci (vrátane gréckych), tak i Bulhari sú z významnej časti priami potomkovia týchto severovýchodných Germánov nositeľov jazyka TYP-G, pričom o spojení Chermes - German dnes ani len netuší.

Jazyková skupina Germánov TYP-G (podľa historickej verzie, ktorá je všeobecne uznávaná), v zosobnení Gótovej obsadila Rím. Tí v minulosti označovali Hermesa Germesom (Rusi si ponechali výraz Germes doposiaľ), Hermiona výrazom Germion, teda German a to z celkom prozaického dôvodu: nemali a ani dnes nemajú vo svojej abecede písmeno H. Táto jazyková skupina v súčasnosti sídli v dolnej časti bývalého Uhorska, no za čias Rimanov sa ich teritórium rozťahovalo pravdepodobne viac na sever až k Matre a do Slovenského Rudohoria v stelesnení Gótskeho kmeňa Gotinov inak aj Kotinmi nazývanými.

German bolo pomenovanie toho istého božstva jazykovej skupiny TYP-G ako Herman či Hermes jazykovej skupiny TYP-H. German je teda totožný s pomenovaním Herman, pričom príčina zámény G a H je zjavná. Dôležitou otázkou zostáva, čo znamenal výraz Herman/German?

Herman je pomerne často vyskytuje sa meno na území Nemecka, Rakúska, Čiech i na Slovensku. Herman je odvodzované od nemeckého mena Hermann, ktoré, ako inak, pochádza zo staronemeckého HERI-MAN, čo údajne znamená „bojovník“. Takýchto logických vysvetlení na germánske názvy nájdeme nespočetné množstvo.

Slová German i Herman boli doposiaľ spájané s nemeckou hovoriacou jazykovou skupinou, ako údajne tými najpravejšími potomkami starovekých Germánov. Zo Slovanmi ako s Germánmi minimálne posledných dvesto rokov nikto seriózne neuvažoval (aj keď v niektorých nemeckých zdrojoch sú Slovania označovaní ako východní Germáni), preto obe tieto pomenovania doposiaľ nikto nespájal so slovenskými nárečiami (slovanskými jazykmi). Čo bolo na škodu, pretože napríklad v slovenčine a jej nárečiach, ako typickým jazykom typu H, slovo Herman označuje niekoho, kto spôsobuje hrmenie, hermavicu (šar.).

Hromy a blesky boli odjakživa vnímané ako boží hnev, besnenie živlov vzbudzovalo hrôzu a pokoru. Hrom bol jedným z významných božstiev Germánov (rozumej Slovanov), dokonca takým významným, že sa stal nositeľom ich mena.

Vo východoslovenských nárečiach sa pre slovo hrmieť používa výraz hrmic, keď hrmí tak hrmí, a hrmavica je hrmavica, chorvátsky grmavica. Ten kto spôsobuje hrmavicu je hromiak či hromiak (šar.) a Hromiak je dokonca meno, ktoré sa vyskytuje len na území Slovenska.

Samotný pôvodca hromu sa dochoval na našom území v podobe veľkého množstva priezvisk všetkých nárečových skupín Slovenska, takže okrem priezviska Hromiak, Hromjak tu máme Hromník, Hrmel, Hromo, Harman, Harmaniak, Harmaček, Harmančin, Harmaniak, Harmady, Harmanský, Harmanovský, Harmat, Harmath, Harmati, Harmaty, Harmatta, Harmatha, Harmanc, Harmanec, Harmar, Harmoš, Harmaňoš, Harmáček, Harmák, Harmecký, Harmečko, Harmečný, Harminc, Harmoci,

Herman, Hermanovský, Hermanský, Hermaňák, Hermánek, Hermely, Hermel, Hermiak a pokojne by medzi nich zapadol aj Hermion či Hermes, ktorého keď mierne poslovenčíme na Hermeš, znie takmer na nerozoznanie od Harmoš.

Vkladanie samohlásky do slov vo východoslovenských nárečiach, v porovnaní so spisovnou slovenčinou, je pomerne bežné. Rovnako ako slovo hrmí - hermi, harmi (šar.) rozoznávame celú plejádu slov ako hrbáč - harbač, mudrc - muderec, vrba - verba, mrkva - marchev, krčma - karčma, krčmár - kačmar, hrnčiar - harčar, hrnčiarik - harčarik, hrdý - hardoň, hraničiar - harničar, vrtieť - vercic, trčať - tiričec alebo tiričic, trhať - tarhac, slzy - solzy, srnec - sariak, opretý - oparti, prvý - perši, prstienok - perscinek, krstiť - kerscic, hrdlo - harlo, hrmúť - harnuc, hrmiec - harček atď.

Takže Hrmian (od hrmieť), či Hromjak znamená to isté čo Herman, či Hermjak. Herman je teda len jednou z nárečových variant označenia pôvodcu hromu (Hrman - Harman - Herman).

S písmenom G na začiatku sa na Slovensku vyskytujú priezviská ako Grom, Grman (Grman - German), Gremian, Groman, German, Germič či Gromoš (Grmič - Germič). V Poľsku sa vyskytuje priezvisko Germiak, v Srbsku Gere-mič, v Rusku Grom, Germ, Gorm, Groman, Gromoš, Gromenko, Gromov, Gromovenko, Gromovik, Gromovikov, Gromovič, Gromovoj, Gromovskij, Gromoglasov, Gromozov, Gromokovskij, Gromofjuk, Gromskij, Gromuk, Gromut, Gromcev, Gromcik, Gromčakov, Gromčevskij, Gromčenko, Gromykin, Gromyko, Gromychalov, Gromychin, Gromyčenko, Gromyš, Gromyšev, Gromjuk, Gromjak.

Zdanlivo problematickou sa javí koncovka -man, ktorá na prvý pohľad očividne nie je slovenského (slovenského) pôvodu. Tu však je potrebné jednoznačne rozlišovať, čo tvorí koncovku v prípade slova Herman/German, pretože jadrom slova je Herm/Germ (Hrm/Grm) v zmysle hrom/grom a skutočnou koncovkou je iba -an.

Potvrdzuje to variabilita mien, u ktorých nemenná zostáva práve časť Herm/Germ: Herm-ion, Herm-es, Herman, Herm-el, Herm-iak, Harm-os/German, Germ-ič, Germ-iak, Ger(e)m-ič atď. Samotné slovo Herm v nemčine neznamená nič, avšak v podobe priezviska sa v nemecky hovoriacich krajinách vyskytuje pomerne často.

Naopak, ak by sme uvažovali v súlade s „nemeckým“ variantom vysvetlenia pôvodu slova Herman, výraz by sme rozdelili na dve časti, na HER a MAN. Použitím iba „neslovanských“ ekvivalentov: Hermes - Hermion - Hermun, dostali by sme na jednej strane výraz HER a na strane druhej nič nehovoriace slová MES, MION, MUN. Vidieť v týchto slovách staronemecké MAN je i pri najlepšej vôli dosť obtiažne.

V slovenčine sa v slovnej zásobe, v slovách vyjadrujúcich vzťah k nejakej činnosti či predmetu, už dnes nevyskytuje veľa slov končiacich na -an. V pravejšej miere však ide o slová veľmi staré, siahajúce až do čias Germánov. Sú to slová: krajan, župan, dvoran, mešťan, zeman, živian (šar.), pijan, herman atď.

Zeman je veľmi dobrým príkladom, ktorý môžeme použiť pri skúmaní vývoja slova herman. Zeman nie je, ako by sa niekto mimo Slovenska nazdával, odvodené od slova ZE resp. ZEM a MAN, teda muž zeme, vlastník tejto zeme, ale ide o ZEM-AN, kde -an je prípona vyjadrujúca osobu - človeka svojím postavením v priamom vzťahu k slovnému základu ZEM. Obdobne je to i v slovách kraj-an (kraj, oblasť), župa-an (župa, správna jednotka), dvor-an (dvor, priestor), mešť-an (mesto), živa-an (živý, hravý, potmehúd - šar.), pij-an (piť, napiť sa), hrm-an či herm-an (hrmieť; herm - hrom, hrmic - šarišsky hrmieť, hermi - hrmí, hrmavica - hrmavica; herman - ten kto spôsobuje hrmavicu, hrmenie).

Omnoho viac slov s príponou -an sa zachovalo v slovenských menách a priezviskách, z ktorých mnohé, vzhľadom na súčasnú spisovnú slovenčinu, znejú ne-

spisovne, no na druhej strane sú jasným dôkazom hojnejšieho využívania tvaru -an v minulosti.

Mená Dušan (duša -an), Milan (u žien milá: Mile -na, muž milý: Mil -an), Radovan (radovať sa, Radov -an). Ďalej v priezviskách Bubán, Bocán, Bičan, Gajan, Caban, Cieman, Cervan, Čakan, Čerman, Čekan, Goban, Golian, Hlodan, Hyben, Huľan, Chovan, Kacian, Kočan, Kohan, Kochan, Križan, Kurian, Molčan, Pakan, Stojan, Štofan, Toman, Turčan, Zbojan, Zahorjan, Trojan, Trochan, Truban, Poruban, Stražan, Šatan, Seman atď.

Koncovka -an sa však v hojnej miere zachovala v slovách vyjadrujúcich územný pôvod ako Šarišan, Prešovčan, Košičan, Zemplinčan, Žilínčan, Bratislavčan, Považan, ale už Spišiak, Tatraneč, Oravec; ale i v obyčajných slovách ako šarkan, pohan, pagan, fagan, satan, baran, kahan, chalan, havran, oplán, krpán atď.

Mimo Slovenska sa vyskytujú v menách na území bývalej Juhoslávie - Goran, Dragan, Slobodan atď. V chorváčtine pomocou prípony -an vyjadrujeme prídavné mená ako važan (dôležitý), vjeran (verný), vreden (pracovitý), zabavan (zábavný), zaštitan (ochranný), zaseban (oddelený), zlatan (zlatý), dockan (neskoro), hladan (chladný), koristan (užitočný), ljubomorán (žiarlivý), ljubazan (láskavý), mališan (chlapček), mastan (mastný), mračan (temný, tmavý), okretan (zručný), prazan (prázdny), strašan (strašný), rodan (rodný), ogroman (obrovský, ohromný), rumen (červený). Slová ogroman (obrovský, ohromný) či gromobran (hromozvod) znejú veľmi podobne ako German.

Súčasná spisovná slovenčina je odvodena od stredoslovenských nárečí. Stredoslovenčinou sa pôvodne hovorilo na území severného Maďarska v oblasti Matry a Bukových hôr, z východu ohraničeným riekou Tisou, na západe Dunajom a severne pravdepodobne po Slovenské Rudohorie. Bolo to územie obývané Kotínmi, ktorým Tacitus priradil keltský pôvod, pretože na rozdiel od domácich Germánov hovorili odlišným jazykom.

...galský jazyk usvedčuje Kotinov a panónskych Osov, že nie sú Germáni, rovnako ako okolnosť, že znášajú poplatky. Tieto poplatky im ako cudzincom ukládajú jednak Sarmati, jednak Quádi. Kotiní dolujú železo, aby bola ich hanba ešte väčšia. 20

Je zaujímavé, že v anglickom preklade Tacitovho diela sa Kotiní (Cotini - lat.) uvádzajú ako Gotini.

The Gotini and Osi are proved by their respective Gallic and Pannonian tongues... 10

Kotiní či Gotini boli v priestore Svěbov - Germánov podľa Tacita cudzím elementom. Galský jazyk, bol pravdepodobne jazyk TYP G, ktorým hovorili Góti na juhu v oblasti Srbska (Gadi), Bulharska a juhovýchodnej časti Rumunska, čomu nasvedčuje aj ich pomenovanie - Gotini, zjavne odvodenej od Góti, aj fakt, že Tacitus Gótoy (Gadov) na juhu nepovažoval za Germánov, pretože by ich inak vo svojom diele spomenul.

Podľa jazykovedcov sa v 12. storočí v slovenčine uskutočnila zmena z TYP G na TYP H 21, ako k tomu došlo však vysvetliť nevie nik. Zmena sa však týkala len stredoslovenčiny, nakoľko východoslovenské i západoslovenské nárečia boli pôvodné (TYP H), ktorý používali všetky Suébske kmene.

Východoslovenské i západoslovenské nárečia nemajú so strednou slovenčinou genetickú príbuznosť a sú s ňou absolútne nekompatibilné. Stredoslovenčina obsahuje veľa juhoslovanizmov, čo svedčí o jej prieniku z juhu. Gotínska stredoslovenčina sa postupne prispôbovala

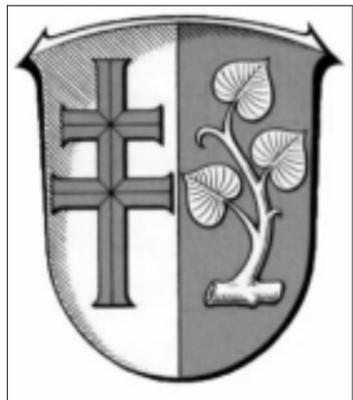
suébskemu dominantnému H TYPU, čím sa oddelila od dnešnej srbčiny.

Tristoročná turecká okupácia Uhorska vyhnala veľké masy obyvateľstva z územia osídleného Gotínmi (Kotínmi) viac na sever, čím dnešná stredoslovenčina zaujala svoje konečné miesto, rozdeliac pri tom celistvú pôvodnú jazykovú štruktúru (TYP H) na území dnešného Slovenska.

Boha hromu Hermana mal vo svojom názve aj jeden z germánskych kmeňov - Hermunduri. Tacitus radil Hermundurov k Suébom. Plinius Starší spomína Suébov a Hermundurov samostatne, oba kmene však radí k Hermionom. Pomenovanie Hermunduri pochádza práve z príslušnosti tohto kmeňa k Hermionom - uctievačom, potomkom boha hromu. Výraz HERMUN je len ďalšou z variácií pomenovania (v slovenských a slovanských jazykoch to nie je nič ojedinelé) pôvodcu hrmenia - Herman, Hermun, Hermeň, Hermel, Harman, Hroman atď. DUR je pravdepodobne vo význame TUR - býk. V spojení obe výrazy čítame ako Hermun-turi v zmysle „hromoví turi“, „hromoví býci“.

Dnešné Durínsko, nemecky Thuringia, je východnou časťou územia Hermun-turov, ktoré je súčasťou Nemecka. Územie Hermundurov sa rozprestieralo kedysi od prameňov Vltavy (Tacitus ju opisuje ako Labe) až po Durínsko (vrátane).

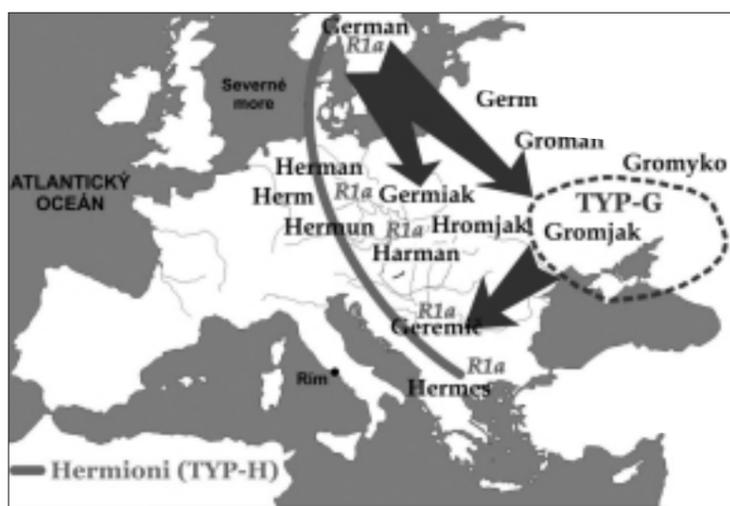
S Durínskym na západe susedí spolkový štát Hessen, a v rámci toho sa pri durínskych hraniciach rozkladá kraj Hersfeld-Rotenburg. Hersfeld-Rotenburg má erb s dvojkřížom a s lipovou ratolesťou (trojlístok), ktorú možno vidieť i na Biatekoch. V samotnom kraji Hersfeld-Rotenburg sa nachádza niekoľko miest, ktoré majú v erboch dvojkříže.



Erb kraja Hersfeld-Rotenburg

Priezvisko Herman vyskytujúce sa na území strednej Európy, je s najväčšou pravdepodobnosťou importované nemeckými prístahovalcami, ktorí od 12. storočia v niekoľkých vlnách kolonizovali územie dnešného Slovenska. Herman bola variácia používaná na území dnešného Nemecka, obyvateľstvom, ktoré Al-Mascúdi v 10. storočí označuje ako Slovanov. Ďalej smerom k Dunaju, k prameňu rieky Vltava sa používal výraz Hermun, ktorý nachádzame v názve Hermundurov. Potom nasleduje územie dnešnej Moravy a Slovenska, kde sa v priebehu posledných dvoch tisícročí premiešalo množstvo germánskych (rozumnej slovanských) kmeňov, takže tu rozoznávame veľké množstvo variácií od Hrmel cez Hromiak, Hermel a Harman až po Gromoš. Nižšie nasledujú južní Germáni (Slovania - Ostrogóti a Visigóti), ktorí ako klin narušili kontinuitu medzi Suébskym Harmanom a gréckym Hermesom, používajúci namiesto H spoluhlásku G. Tu nachádzame German, Geremič, Grmič atď.

Pojem HROM mal teda božský pôvod, a toto slovo museli naši predkovia vnímať obdobne ako súčasné slovo BOH. A napodiv to zrejme aj tak bolo, pretože napriek tomu, že slová BOH a HROM majú v súčasnosti rozdielne vý-



Hypotetická mapa Y-DNA haploskupín rozšírených v Európe pred 2000 rokmi v porovnaní s výskytom jednotlivých viarantov mena Hroman

znamy, slová od nich odvodené sú navzájom synonymické. K výrazu HROMZÍŤ poznáme synonymá nadávať, kliať, hrešiť a BOHOVAŤ. Bohatiersky, BOHOVSKÝ chápeme rovnako ako OHROMNÝ, v zmysle úžasný, očarujúci, vynikajúci sponedzi ostatných, nadpriemerný; ale i ohromný v zmysle rozsiahly, nesmierny nadľudský teda božský. Ďalej bohatstvo (veľa niečo, napríklad majetku) - hromada (veľa niečo), ale i obohatiť sa a nahromadiť niečo. Avšak i protiklady: bohatstvo a pohroma. Výraz hrom v súvislosti s uctievaním boha nachádzame i v slove chrám, ktoré do chorváčtiny prekladáme ako hram (hram - hrom). V poľštine pre slovo chrám medzi inými nachádzame i slovo bóżnica.

Gréci uctievali Herma (Hermes) od najstarších čias, Rimania prevzali jeho kult a stotožnili ho so svojím bohom obchodu a zisku Mercuriom (Merkúrom). Podľa jeho mena pomenovali najbližšiu planétu Slnka 22.

Tacitus v časti, kde opisuje náboženstvo Germánov uvádza 5: „Spomedzi bohov si ctia najviac Mercuria...“. Tu si je potrebné uvedomiť, že Tacitus bol úradníkom v rímskej správe. Už za cisára Flavia Vespasiana sa venoval úradníckej kariére, ktorá vyvrcholila jeho konzulátom r. 97 po Kr. za vlády cisára Nervu a úradom miestodržiteľa provincie Ázia za Traiana. Preto jeho opisy je nutné vnímať ako opisy Rimana, takže keď tvrdí, že Germáni uctievali Mercuria (Merkúra), má na mysli germánskeho Hermiona, či Harmana v grécku Hermesom nazývaným.

To je pomerne zreteľný dôkaz toho, že pomenovanie Herman nebolo odvodené zo staronemeckého HERRI-MAN, v zmysle „bojovník“, ako nám to ponúkajú západné zdroje, ale jeho pôvod je potrebné vidieť v súvislosti s božstvom menom Hermes/Hermion/Herman/Harman/Hromiak. A zároveň je potrebné si uvedomiť, že uctievatelia tohto boha boli nositelia haploskupiny R1a, dnešní Slovania, v tých časoch Germánmi nazývaní.

Avšak boh menom Harman či Hromjak sa v dosiaľ známom slovanskom panteóne bohov nenachádza. Poznáme iba boha hromu Perúna, na Slovensku Paromom nazývaným. Tu treba otvorene povedať, že okrem ľudovej slovesnosti, kde sa vyskytuje Parom a Morena sa mená pôvodných slovanských božstiev vo veľkom počte nedochovali. Okrem týchto dvoch je u nás známy ešte boh menom Veles, ktorého nachádzame v chotárných názvoch, kde boli svätyné - háje 23. Ostatné mená poznáme prevažne z Ruských zdrojov, ktoré môžu byť do určitej miery deformované, respektíve nie je vylúčené, že na našom území boli uctievané božstvá s odlišnými menami.

Náboženstvo z obdobia pred prijatím kresťanstva do značnej miery pripomína dnešný hinduizmus, ktorého charakteristickou črtou je jeho nehomogén-

nosť. V rôznych oblastiach sa pre označenie toho istého boha používajú rozličné, navzájom i nepodobné pomenovania, avšak jednotlivé denominácie sa navzájom rešpektujú a niet medzi nimi nenávisť (v masovom meradle) ako napr. v Írsku medzi protestantmi a katolíkmi. Hinduizmus ako celok nie je dogmatický a má tendenciu prijímať aj iné myslenie, pričom rôzne kontroverzné názory sa vzájomne rešpektujú a môžu koexistovať (pre jedných je napr. Skanda prvým Bohom, pre druhých je to Ganeš).

Prvotný dôvod, prečo je možné uvažovať o spojení hinduizmu so slovenskými a germánskymi (slovanskými) bohmi je spoločný genetický pôvod - haploskupina R1a. Tam, kde je pôvod genetický, musia byť i spoločné zvyky, či príbuzné (ak nie identické) náboženstvo a životná filozofia.

Tacitus nám zanechal stopu v podobe Manna, ktorého možno stotožniť s hinduistickým svätcom menom Manu. K slovenskému bohovi hromu - Paromovi nachádzame v hinduizme ekvivalent v podobe védského boha dažďa menom Parjana. Podľa W. R. S. Ralstona 24, Parjana (Parjanya) značí nielen „dážď“ ale výraz možno chápať i ako „Hromovládca“. Konkrétnejšie o tom vypovedá Rig Veda 5:63 - „Keď Ty, s hromom a hrmením, Parjanya, skoliš hriešnikov, vesmír bude jasať...“ 25.

Hromovládca menom Parjana je mimoriadne horúca stopa! Ptolemaios vo svojom Zemepise z 2. stor. po K. umiestňuje na územie Germánie mesto Pariena, ktoré sa nachádzalo na ceste medzi mestami Kelemantia (Iža pri Komárne) a Leukaristos (Trenčín). Pariena a Parjana sú očividne identické pomenovania, z čoho vyplýva, že mesto nazvané podľa tohto boha dažďa (hromu) bolo s najväčšou pravdepodobnosťou i náboženským centrom okolitej krajiny.

Podľa rekonštrukcie Ptolemajovej mapy tohto mestu (len s malou odchýlkou) zodpovedá súčasné mesto Nitra! Presne tá Nitra, ktorá bola už oddávna známa ako náboženské centrum Slovenov. A že Nitra (latinsky Nitria) súvisí s hromom, jednoznačne dokazuje latinčina, kde pod heslom hrom nájdeme výraz tonitrus, v ktorom je zreteľne čitateľná časť nitrus teda Nitra - (to)nitrus.

W. R. S. Ralston však ďalej uvádza „a god called Parjana, or Pargana“, kde poukazuje, že Parjana bol označovaný aj ako PARGANA, čo má veľmi blízko k slovu PAGANA, čo v latinčine znamená pohan (paganus - lat.). Je pravdepodobné, že tu je zdroj pôvodu latinského slova paganus - pohan.

V sanskrite pod slovom „hrom“ nachádzame ekvivalenty - meghagarjana, garjana, meghanaada, vajra - Indrova zbraň, vaatagulma a azani. Slovo meghagarjana sa skladá z dvoch slov megha, čo značí oblak, a garjana je zvuk, ktorý vychádza z oblaku, či hocijaký iný hlasný zvuk. Rozdiel medzi sanskritským gar-

jana a german je iba v spoluhláske j > m. Obe slová majú takmer identickú výslovnosť a rovnaký význam - hrom a hroman. Spojitosť je očividná. Védského boha dažďa a hromobitia menom Parjana, uctievaného v posvätnom meste Pariena môžeme jednoznačne dať do súvisu s javom, ktorý sa deje pri búrke - s hromom, teda s so sanskritským garjana. Inak povedané, tých čo uctievali boha Parjana (Paroma), nazývali podľa hrozivých prejavov tohto božstva, podľa hromu, respektíve podľa garjana teda garmana či germana(i).

V slovách: Par(om) - hr(om) a Par(jana) - gar(jana) si nemožno nevšimnúť rovnakú štruktúru skladby slov. Par(om) a Par(jana) majú rovnaký význam, rovnaký základ (PAR) s odlišnou koncovkou. Presne to isté pozorujeme v slovách hr(om) a gar(jana), respektíve gr(om) a gar(jana).

Pomenovanie garjana spomína aj Al-Mascúdi v knihe Kitáb murúdz az-zahab vamacádin al-džauhar (Ryžoviská zlata a bane na drahokamy). Pri vymenúvaní jednotlivých kmeňov Slovanov, spomína aj mená vládcov týchto kmeňov. Na čele kmeňa Námadžin (Nemci), ktorý bol podľa neho „najstatočnejší a najrychlejší spomedzi Slovanov“, udáva kráľa menom Garána, ktoré je až na písmeno -j zhodné s výrazom garjana znamenajúcim v sanskrite hromobitie.

Známy výrok Konštantína Porfyrogenetosa „megalé Morabia“ (v gréckom origináli), ktorý je prekladaný do latinčiny ako „Magna Moravia“, teda Veľká Morava, je podľa všetkého nesprávny. V sanskrite slovo megha, značí oblak a oblak má k bohu dažďa menom Parjana (Parom) veľmi blízko. Grécke megalé, pravdepodobne pochádza od výrazu megha, takže „megalé Morabia“ by správne malo znieť v preklade „oblačná Morava“, respektíve „Morava zasvätená bohu dažďa a hromu“ či „Paromova Morava“. Za pozorosť stojí i samotný zápis slova Morava - Morabia, v ktorom zreteľne vidieť zámenu -v za -b, obdobne ako v slovách Suevi (Slevi) - Suebi.

Typ hromu menom meghanaada, zostáva tiež z dvoch slov megha (oblak) a naada čo značí zvuk. Je iba náhodou, že rovnocenný synonym k slovom HROMZÍŤ a BOHOVAŤ je slovo NADÁVAŤ, ktoré je do detailov (samozrejme bez koncovky) totožné so sanskritským naada?

Ďalší výraz v sanskrite pre hrom - vajra - Indrova zbraň, nachádzame v pomenovaní severovýchodných Varjagov označovaných ako kmeň germánsky (slovanský). V byzantských prameňoch sú spomínaní ako Varangoi. Varjagovia sa preslávili ako bojovníci v službách významných panovníkov, varjagskú gardu mali napríklad i byzantskí cisári, preto odvodenie ich pôvodu pomenovania od sanskritského slova vajra - Indrova zbraň, je naozaj výstižné.

Variagovia boli podľa západných historikov (germánskych Varjagov spájajú s dnešnými germánskymi národmi) pôvodcami štátu Kyjevská Rus, podľa ruských historikov to však nie je pravda. Ak budeme vnímať starovekých Germánov ako dnešných Slovanov, prítomnosť Varjagov na území Ruska nadobudne nový rozmer.

Poznámky:

19. Prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Prameň k dejinám Slovenska a Slovákov I., Literárno informačné centrum, Bratislava 1999, str. 52
20. Tacitus, Z dejín cisárského Ríma, Svoboda 1976, str. 43
21. Dejiny slovenčiny, Wikipédia
22. Vojtech Zamarovský, Bohovia a hrdinovia antických báji, Vydavateľstvo PERFEKT 1998, Bratislava, str. 182
23. Rudo Irša, osobná korešpondencia autora
24. W. R. S. Ralston, Songs of the Russian People, 1872, str. 87, <http://www.sacred-texts.com/neu/srp/srp00.htm>
25. Juraj Šipoš, osobná korešpondencia autora

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Obdobie medzi dvoma svetovými vojnami, ale i roky 1939 - 1945 boli charakteristické v oblasti slovenského katolíckeho spolkového života mimoriadnou aktivitou, pestrosťou a rôznorodosťou vznikajúcich združení a organizácií. Predovšetkým slovenská katolícka študujúca, roľnícka, robotnícka a remeselnícka mládež sa zjednocovala na rôznych úrovniach a platformách a zakladala si svoje študentské a profesné spolky. Tento nevšedný rozvoj môžeme odôvodniť dvoma základnými determinantmi. Prvým bola reakcia na vzráhajúce a silnejúce socialistické a komunistické nebezpečenstvo, ktoré čoraz intenzívnejšie útočilo na katolicizmus, náboženstvo a národné tradície. Druhou hrozbou, no v cieľoch rovnakého druhu, bol liberalizmus, ktorý v rôznych podobách a formách (od voľnomyšlienárskeho hnutia, cez štátom podporované šírenie sokolstva, až po agrárne hnutie) pod zámenkou útoku na ľudákov napádal prejavy a formy katolíckeho tradicionalizmu a označoval ich za anachronizmus a prežitok nepatriaci do modernej éry 20. storočia, ale odsudzoval ich ako pozostatok starej éry predchádzajúceho 19. storočia. Dôkazom životaschopnosti a sily katolíckeho tradicionalizmu bolo jeho transformovanie sa do záujmových, spoločenských i náboženských spolkov a ich aktívna práca (podľa smerníc Katolíckej akcie /KA/) až do konca 2. svetovej vojny, či obdobia komunistických represálií voči všetkým formám a podobám katolíckeho náboženského a spolkového života po roku 1948.

ZDRUŽENIE

KATOLÍCKEJ MLÁDEŽE

Jednou z takýchto organizácií bolo Združenie katolíckej mládeže (SKM), ktoré založil 28. septembra 1919 na pokyn arcibiskupa (vtedy kanonika) A. C. Stojana (1851 - 1923) madunický dekan - farár a neskorší biskup Michal Bubnič ešte pod názvom Omladina. Prvé miestne organizácie vznikajú na vidieku, v okolí miest Bratislava, Zlaté Moravce a Piešťany. Nový spolok si určil za svoj hlavný a prvoradý cieľ - vychovávať v náboženskom a národnom duchu roľnícku dedinskú mládež. Zároveň jej funkcionári a vedúce osobnosti viedli Omladinu v eucharistickom duchu a v oblasti ochrany národného dedičstva k zachovávaniu ľudových tradícií a krojov v jednotlivých regiónoch. Medzi prvé početné akcie spolku boli každoročné pôstne duchovné cvičenia pre mládež v Piešťanoch, na ktorých sa zúčastnilo viac ako 300 chlapcov a 400 dievčat. Bezprostredne po duchovných cvičeniach sa uskutočnilo valné zhromaždenie za účasti niektorého z biskupov, ktorý slúžil i spoločnú sv. omšu pre účastníkov cvičení a valného zhromaždenia. Ďalšími masovejšími akciami boli spoločné púte do Šaštína, Mariatálu, kde konali pravidelné duchovné cvičenia a rozlúčkové akadémie pre slovenských katolíckych chlapcov rukujúcich do armády. V letných mesiacoch sa zvyčajne organizovali okresné konferencie a zhromaždenia spojené so spoločným sv. prijímaním ich účastníkov.

VOJTECH KÁRPÁTY

Katolícke spolky a organizácie na Slovensku 1918 - 1945



Členky SKM pripravujú balíčky pre frontových vojakov (október 1942)

Dvadsať rokov však predstavujú aj obdobie stagnácie a úpadku, pretože spolok po odchode dekana Bubniča z Maduníc stratil svojho hlavného ochrancu a podporovateľa. Jediným mecenášom a udržiavateľom spolku pri živote bol jeho hlavný jednatel' Vojtech Horák, ktorému mohli ako jedinému členovia vďačiť za to, že spolok úplne nezanikol.

Koncom dvadsiatych a začiatkom tridsiatych rokov sa situácia zlepšila. Omladina, už premenovaná Združenie katolíckej mládeže, sa začala postupne šíriť do všetkých regiónov Slovenska. Po dedinách i mestách už aj stredného (Banská Bystrica, Zvolen) a východného Slovenska (Prešov, Košice, Ťahanovce, Košická Nová Ves, Kostoľany nad Hornádom) vznikajú nové miestne organizácie SKM. Vzniká a buduje sa pevná štruktúra tohto spolku na čele s Ústredím SKM, ktoré sídli v dome Ústrednej Charity na Heydukovej ulici v Bratislave. V intenciách a podľa smerníc KA sú vydané nové spolkové stanovy a stanovy miestnych organizácií. Predsedom SKM sa stal dekan - farár v Abraháme Michal Tarek, výkonným (tzv. svetským) predsedom najnovší učiteľ Vojtech Horák a hlavným jednatel'om profesor Vojtech Klein z Bratislavy.

Základným symbolom a odznakom spolku bol biely dvojkríž vo venci z dvoch zlatých klasov. Odznak (klopový) sa používal v dvoch základných veľkostiach (malý a veľký) a ako kravatová miniatúra. Odznak - miniatúra do kravaty mala v jednom z horizontálnych ramien dvojkríža skratku spolku (SKM).

Združenie katolíckej mládeže

bol spolkom s obvodom pôsobnosti na území celého Slovenska, kde ústredie ako tzv. hlavný spolok zakladalo svoje pobočky. V meste alebo obci, kde je aspoň desať riadnych členov SKM, tvorili tieto pobočky súčasť ústredia ako hlavného spolku. Podľa stanov SKM bolo hlavným účelom tohto spolku: „organizovaním, propagáciou ľudovýchovy a prehĺbením nábožensko-mravného výchovy v duchu katolíckom,

vychovávať mládež oboch pohlaví v duchu Katolíckej akcie, pre budúcu jej samostatnosť a tak podniknúť všetko, čo s týmto cieľom súvisí, hlavne nahrádzať pokračovacie vyučovanie. Spolok sa politikou vôbec nezaobráť“.

Dosahovanie vytýčených cieľov sa malo uskutočňovať piatimi základnými prostriedkami:

1. organizovaním mládeže v duchu Katolíckej akcie
2. použitím finančných prostriedkov z členských príspevkov a darov sympatizantov
3. vydávaním časopisov, kníh a inej literatúry, rozširovaných spolkovou distribúciou
4. organizovaním zjazdov, prednášok, ľudovýchovných kurzov, divadelných predstavení, akademií, športových podujatí a výletov a charitatívnych akcií
5. kooperáciou a komunikáciou s domácimi a zahraničnými spolkami, ktoré majú vo svojom programe rovnaké idey a ciele.

Členom SKM sa mohol stať každý katolík bezúhonného života československej štátnej príslušnosti. Jedinou ďalšou podmienkou bolo, že nie je alebo nebol členom žiadneho protikatolíckeho spolku alebo hnutia. Členská základňa SKM sa rozdeľovala na členov činných, čestných a podporujúcich. Činným členom SKM mohol byť chlapec alebo dievča, ktorí dosiahli vek 15

rokov a dospelí, ktorí boli zvolení do ústredného výboru miestnej spolkovej pobočky. Činnými členmi v dorasteneckej sekcii mohli byť i žiaci a žiačky po dosiahnutí dvanásteho roku, ktorým členstvo odsúhlasili členovia príslušného učiteľského zboru. Za čestných členov boli na návrh ústredného spolkového výboru volení valným zhromaždením mládežníci alebo muži, ktorí sa mimoriadnym spôsobom zaslúžili o rozvoj a šírenie SKM, alebo dopomohli akýmkoľvek významnejším spôsobom k dosiahnutiu spolkových cieľov. Podporujúcimi členmi boli všetci dospelí muži a ženy, ktorí boli prijatí spolkovým výborom a zaviazali sa dobrovoľne platiť členské príspevky a ďalšími spôsobmi podporovať SKM. Všetkých spomínaných členov musel prijať ústredný spolkový výbor alebo výbor miestnej pobočky.

Člen SKM bol povinný zachovávať predpisy obsiahnuté v spolkových stanovách, všetky záväzné rozhodnutia a ustanovenia Ústredného výboru SKM a rozhodnutia valných zhromaždení, svedomito a zodpovedne vykonávať súkromné i verejné náboženské povinnosti. Každý riadny člen SKM mal právo zúčastňovať sa na spolkových valných zhromaždeniach, podávať návrhy a podnety výboru a valnému zhromaždeniu príslušnej miestnej skupiny, rokovať a hlasovať na valnom zhromaždení, voliť a byť volený do výboru miestnej skupiny, okresného spolkového zväzu a ústredného výboru. Členský ročný



Členský odznak SKM

príspevok bol valným zhromaždením určený na 1 Kč (resp. 1Ks). Členstvo v SKM zaniklo dobrovoľnou písomnou žiadosťou člena o vystúpenie zo spolku, vylúčením pre nezaplatenie členského príspevku a pre porušenie stanov a iných spolkových ustanovení, pre hrubé mravné a spoločenské poklesky a pre urážku alebo vážne po-

škodenie SKM a jeho dobrého mena na verejnosti. Väčšinou vylúčenie navrhoval a prerokovával výbor miestnej skupiny, ktorý musel svoje rozhodnutie spolu s písomným odôvodnením spolkovému ústrediu do Bratislavy, ktoré rozhodovalo o vylúčení člena s konečnou platnosťou a voči jeho rozhodnutiu nebol opravný prostriedok a vylúčený sa už nemal právo odvolať sa.

Spolková správa SKM bola rozdelená medzi miestne skupiny a ich orgány, valné zhromaždenie SKM, okresné spolkové výbory a ústredný výbor. Miestne skupiny oficiálne vznikali svojou zakladajúcou schôdzou, ktorú viedol jej budúci predseda, ktorý bol na túto úlohu ustanovený ako delegát menovaný ústredným výborom. Miestne skupiny boli povinné plniť všetky ustanovenia a pracovať v zmysle spolkových cieľov, posilať príspevky ústrednému výboru, vyslať delegáta na valné zhromaždenie ústredného spolku, podávať pravidelné výročné správy o hospodárení a aktivitách bratislavskému ústrediu, dosadzovať svojich zástupcov do okresných spolkových organizačných štruktúr a pripravovať a organizovať náučné prednášky a príležitostné slávnostné akadémie. Správu miestnej skupiny viedlo valné zhromaždenie a výbor, ktorý sa skladal zo siedmich riadnych členov, troch náhradných členov a dvoch účtovných dozorcov. Keď predseda miestnej organizácie SKM nebol dospelý, skupinu fakticky viedol jej moderátor, ktorý bol spravidla miestny duchovný. Moderátor v takomto prípade zastupoval a reprezentoval miestnu skupinu SKM na verejnosti a spravoval a bol zodpovedný za spolkový majetok.

Výbory miestnych skupín jedného politického okresu volia svoj okresný výbor, ktorého predsedu (okresného moderátora) menovala príslušná cirkevná vrchnosť. Okresný moderátor mal dozor nad miestnymi skupinami svojho okresu a na návrh moderátorov jednotlivých miestnych skupín mohol nariadiť zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia v miestnych skupinách. Okrem toho mal povinnosť zvoliť raz do roka poradu moderátorov miestnych skupín SKM.

Spolok ako celok zastupovali navonok jeho cirkevný a svetský predseda. Zastupovali SKM na všetkých rokovaniach s úradmi, inštitúciami i súkromnými osobami. Zároveň zvolávali schôdze a výbory a predsedali výborom a valnému zhromaždeniu.

Združenie katolíckej mládeže existovalo aj počas 1. Slovenskej republiky a zakladalo svoje organizácie na gymnáziách a odborných stredných školách. Teda pôsobilo popri Hlinkovej mládeži a ďalších študentských a mládežníckych spolkoch tej doby.

Spolok SKM zanikol po roku 1945 spolu s ďalšími mládežníckymi organizáciami a nikdy už neobnovil v žiadnej forme svoju činnosť a existenciu.

(Pokračovanie v budúcom čísle)